

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám, Górgurov-féle házban,
hol minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
lemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A bacs megyei nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelent minden vasárnap és esztendőnkön.
Félelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 fr
50 kr. — Egy óra 85 kr.
Egyes szám ára 10 kr., a vasárnapi szám 15 kr.

Közoktatás.*)

Szomorú viszonyok uralkodnak nálunk a közoktatás terén. Nincs zivilizált állam Európában, melyben a népesség számához viszonyítva oly keveset költenének e célra, mint Magyarországon. Az az összeg, a mit az állam fordít erre a célra, szegyenletesen csekély s ha a felekezettek és alapítványok nem járulnának hozzá a tanügy előmozdításához, az állami gondoskodás egymagában a félbarbár nemzetek közoktatásügyének színvonalára süllyesztené le az ország kulturális állapotát.

De legszomorubb a helyzet a népoktatás körében. Éppen ott tehát, ahol az államnak elutasíthatatlan kötelességei a saját polgárainak oktatása tekintetében legkövetelőbbben lépnek előtérbe. Ha valahol fontos ennek az állami kötelességnek teljesítése, kétszeresen fontos az Magyarországon, hol ez nem csak általános közművelődési, hanem eminens nemzeti érdek képvisel.

Azok az adatok, melyeket erre nézve a képviselőházban ma a nemzeti párt egyik kiváló tagja, Bánó József felsorolt, egyenesen megszégyenítő. Mert ezek azt mutatják, hogy a kormány a népoktatással nem törődik komolyan. A törvényhozás kimondotta a tankötelezettség elvét a népoktatás terén: a mellett pedig súlyos közjogi hátrányokkal is sújtja azokat, kik az elemi oktatásnak kismérvű tanságát nem sajátítják el. Ezen kívül ott vannak azok a nagy bajok, melyeket az irni és olvasni nem tudó ember saját magának és közbene a társadalomnak okoz. Sőt a törvény éppen erre való tekintettel büntetéseket állapít meg abból a célból, hogy az ilyen tudatlan embereknek száma lehetőleg kevés legyen.

Es mit mutat ezzel szemben a tapasztalás? Azt, hogy az országnak vannak egész vidékei, ahol elemi oktatásban nem részesülhetnek a gyermekek. Vagy azért, mert nincs tanító, vagy azért, a mi még megdöbbentőbb dolog, mert nincs népiskola. A kormány pedig a maga ellenőrzési kötelességének akként felel meg, hogy a tanfelügyelők egyáltalában nem teljesíthetik úgy, hogy komoly eredménye is lehetne, az iskolalátogatást,

sőt vannak helyek, ahol csak hírből tudjuk, hogy van ugyan valamiféle elemi oktatás, de hogy az tényleg oktatás-e és minő, arról a tanfelügyelő nem adhat megbízható jelentést, mert sohasem látta azt az iskolát.

Mi lesz abból az államból, amelyben így gondozzák a népoktatást? Hiszen még egy fajból álló nemzeteknél is ennek az oktatásnak sikeres működésében rejlik az az egyik nagy erő, mely megalkotja az öntudatos államot. Több fajból álló nemzeteknél az elemi oktatásnak elhanyagolása, vagy nem kellő ellenőrzése a nemzeti jelleg és erő pusztulását jelenti, a mi keservesen megboszulja magát. Ez a veszedelem pedig kétszeresen nagy itt minálunk, hol bőven vannak és mind mérészebben lépnek fel azok az elemek, melyek a magyarságnak és az önálló magyar államiságnak esküdött ellenségei és a nemzet küllellenségeivel egyetértőleg az állami egység erkölcsi kötelekeinek megbontásán dolgoznak.

Azzal szeretik ellensúlyozni ezeket a kétségbejítő állapotokat, hogy rámutatnak középiskolai oktatásunk és főiskolánk fejlődésére. Mi vagyunk a legutolsók, a kik kicsinyeljük az itt elért eredményeket. De viszont lehetetlen rá nem mutatnunk másrészt arra a rendszeretlen, sőt fejtelten kapkodásra, mely a közoktatás ezen fokozatainak a kormányok eljárásában tapasztalható.

Még bizonyos megnyugvást volna képes kelteni az emberben, ha azt látna, hogy megértelt és átgondolt terv jelentkezik azokban az intézkedésekben, melyeket a reform czime alatt léptetnek időközönként életbe. Ezzel szemben kevésbé aggasztó tünetet képezne az, hogy valóságos megrázkódáson, vagy éppen belső forradalmon megy időként át a közepes és felső oktatásnak szervezete. Az az organizmus melynek sikeres működése attól a legfőbb követelménytől függ, hogy nyugaltság és állandóság hassa át. Csakhogy éppen megfordítva azt tapasztaljuk, hogy ezek az időközi konvulziók egyéb külső körülményekben lelnek forrásukat.

Ezek között a legkevésbé biztató jelenséget az képezi, hogy az időnként életbeléptetett reformok szülőa-

nyja legtöbbszörre a divat. Ha valamely tetszetős áramlat indul meg a külföldön, bizonyos, hogy nálunk rögtön kész a recepczió. Másutt még csak tanakodnak egy felmerült új eszmén, vagy kívánatosnak mondott reform-iránzyaton, de jó távol vannak még attól, hogy azt tényleg életbe is léptessék. Mi magyarok rögtön készpénznek vesszük ezeket az idegen tervezetéseket és meg is valósítjuk azokat. A közoktatás vezető körei a köztudomászerűség lázba jönnek, mikor rámutathatnak arra, hogy ime meg van nálunk honosítva a legújabb reform. A tanárok egész szenvedélyvel propagálják azt az iskolai falai között s a szülőök otthon bámulnak azokon a hihetetlen híreken, melyeket a tanulók az előadások tartalmáról hoznak haza. Az eredmény pedig az, hogy a középiskolából kikerülő tanulók egy jó része elveszti, mert bámulat rendszerességgel kiölték belőle azt a józan érzéket, melynek a felfogásban és ítéletképességben, mennél nagyobb a bevett tudomány, annál kevésbé szabad hiányoznia. Egy másik tetemes része pedig egészen kiszáritott agyvelővel megy az egyetemi oktatás elé, melyen ha keresztül esett, kész a diplomával ellátott tehetetlenség, melynek sehol kellő hasznát venni nem lehet.

Ha azután így felülről lefelé és alulról felfelé végig nézünk közoktatásunk egész szervezetén, lehetetlen, hogy eszünkbe ne jusson az a karrikatura, mely az afrikai rabszolgák felszabadítását megkapó képből mutatja be. Fenn klakk és frakk, melyet a hol érték, magukra vettek. Alul rongyos pantalló és lyukas cipő, melyet a nagy sietségben kicserélni még nem bírtak.

Az elhanyagolt magyar népoktatás és a folytonos reformba öltözködő közép és felsőbb oktatás, mely utóbbit most már kiterjesztjük a nyakra is, ezt a habitust tárja elénk. Sok haladás ott, hihetetlen nyomorúság amott. Mikor kapunk egyszer már minden irányban rendszeresen és alaposan haladó közoktatási kormányzatot?

Vármegyei ülés.

Vidán hangulatban, friss kedvvel gyűltek össze szerdán a megye urai, a beszéd-

*) A „Nemzeti Ujság” 37. számából.

árgyát persze a programpontokon kívül a megye bál képezte. Egyesek a parkettot nézték, hogy meg e fog az teljesen felelni a czélnak; mások pedig szinte be is képelték a bált a terembe.

— Milyen különös, — mondá egy öreg ur; — a hol most ily komoly arczczal tanácskoznak, ott rövid idő múlva féktelenül valczeroznak. . . S talán épen ott, a hol a főispán hivatalos komolysággal nyitotta meg az ülést, fogják talán ép duhajul elküldeni: „Soise halunk meg! . . .“

A gyűlésen olyasvalami, a mi vihart idézett volna elő, vagy mi szenczációs voltanál fogva eseményt képezt volna a megye történetében, elő nem fordult; határozatok a milleniumi banderium s a diszközgyűlés tárgyában, melyek a legutóbbi városi közgyűlésen is szóba jöttek; — pártolag tették magukéva Győr feliratát a vámtarifa ügyében; a többi aztán olyan rendes megyegyűlési tárgy volt.

A megyegyűlésről szóló részletes tudósítás különben így szól.

Belügyminiszteri intézkvény a vármegyei 1896 évi költségvetés jóváhagyása tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Belügyminiszteri intézkvény a milleniumi banderium tárgyában, valamint annak központi rendezésével megbízottak értesítése a szervezésre irányadó elvek iránt. — Szűkebb körű előkészítő bizottság küldött ki. A bizottság tagjai Karácson Gyula alispán elnökléte alatt: a vármegyei főjegyző, főjegyző, főjegyző, árszakszék elnök, főorvos, főfelügyelő, főszámvivők, Lederer Pál vármegyei aljegyző, továbbá Bezeredy István, gróf Chotek Rezső, Debélyeski Izidor, Dungyverszky Bogdán, Jakab és Lázár, Erdő István, Fernbach József, dr. Ivanovits Ivan, Latinovits János, Latinovits Pál, Leibach Antal, Pilaszanovits József, Piukovits József, báró Rédi Béla, Sándor Béla, Sikovits Tamás, Szemző Gyula és István, gróf Szechenyi Emil, dr. Tipolszky János, Vojnits Sándor ifj., Zakó Milan és Zsoter Andor bizottsági tagok.

Győr szab. kir. város közönségének átírta a magyar korona országai és öfelsége többi országai között fennálló vám- és kereskedelmi szerződés megújításánál közgazdasági érdekeink megóvása végett a magy. kir. kormányhoz és az országgyűlés mindkét házához intézett felirat pártolása tárgyában. — Pártoló fölterjesztés intézték az országgyűléshez.

Trencsén és Zala vármegye közönségének átírta a vagyontalan betegek részére szükséges gyógyszerkészítések viselése tárgyában. — Tudomásul vétetik.

A szegedi kereskedelmi és iparkamarának átírta Ó-Futtak közegében létesítendő ipartestület alakulása tárgyában. — A kereskedelmi miniszterhez felterjesztés intézték.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara átírta az apatini ipartestület alapszabályainak módosítása tárgyában. — A kereskedelmi miniszterhez felterjesztés intézték.

Főispánnak átírta a milleniumi alkalmából

megtartandó diszközgyűlés részleteinek megállapítása céljából egy bizottság kiküldése tárgyában. — A bizottságba beválasztottak: Karácson Gyula alispán elnökléte alatt: a vármegyei főjegyző, főjegyző, árszakszék elnök, továbbá dr. Alföldi Gedeon, Piukovits József, Sándor Béla és Szemző Gyula bizottsági tagok. Főispánnak átírta, melyvel a legutóbb tartott számonkérőszék jegyzőkönyvét megküldi. — Tudomásul vétetik.

Alispáni jelentés Deák Zsigmond főszolgabírónak engedélyezett szabadságáról tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Ugyanannak jelentése a szolgabírák részére a kihágási ügyekben való eljárásra adandó felhatalmazás tárgyában. — A felhatalmazás megadott.

Ugyanannak jelentése a vármegyei bizottsági tagválasztásokról s a polválasztásokra határidő kitűzése tárgyában. — Pótválasztásra határidőt február 20-át tüzették ki.

Ugyanannak jelentése a múlt évi általános tisztújítás alkalmával kimaradt tisztviselők nyugdíjaztatása tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Ugyanannak, mint a nyugdíjkezelő választmány-elnökének jelentése a nyugdíjkezelő választmányba a vármegyei tisztikar részéről megválasztottak neveinek közlése tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Ugyanannak jelentése a milleniumi megfesteni elhatározott zentai csataképek a vármegyei palota nagyeremében való elhelyezés tekintetében fenförgő nehézségek elhárítása tárgyában. — A nagyeremnek a kép elhelyezése folytán szükségesnek mutatkozók átalakítása elrendelték.

Ugyanannak jelentése Valik Imre járási irnok részére szabadságáról engedélyezése tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Ugyanannak jelentése a Zombor-bezdáni, apatini, kernyajai utvonalaknak a Zombor város területén átvonuló részét kezelési és fenntartási költségei hozzájárulása tárgyában megtartott vegyes bizottsági tárgyalás eredményéről. — Zombor városa 3765 ftr 30 krajr járul hozzá.

Mihályi János árszakszék elnök mint kiküldött jelentése az óbecse-ceservenka-gombos-zombori vasutvonali építési tárgyában a m. kir. kereskedelmi miniszteriumban megtartott tárgyalás eredményéről és az érdekeltek közösek által a hozzájárulási tárgyában hozott határozatait. — Tudomásul vétetik.

A vármegyei árszakcsanak jelentése Szeghy közeg k- képviseléstületének Brodt Lajos és Vilma leegett házuk árának a tartalékalapból leendő megtérítése tárgyában hozott határozatára. — Feloldatik.

A kir. tanfelügyelő jelentése Knezevits Mihály ó-kanisai gor. kel. tanító felebbezése tárgyában a közeg képviseléstületének fizetése s kárpótléka iránt hozott határozatában. — Felebbezés elutasítottik.

Ugyanannak jelentése a Glozán közegben felállítandó óvoda tárgyában. — Jóváhagyatik.

Ugyanannak jelentése Alsó-Kövil közeg képviseléstületének a tanító fizetése iránt hozott határozat tárgyában. — Az iskola-alap kamatán felüli rész a közeg pénztárból rendeltetik fedezetnek.

Ugyanannak jelentése Ó-Becse közeg képviseléstületnek a felekezeti tanitoknak a tanító-gyűlésekre való megjelenésre megszavazott fuvar és napidij iránt hozott határozata tárgyában. — Jóváhagyatik.

Ugyanannak jelentése a Titelen felállítandó új tanterem költségeinek a képzési és nevelési alaphól leendő fedezése iránt hozott határozata tárgyában. — Jóváhagyatik.

Ugyanannak jelentése Karvelcz György és társainak a Kiszács közeg által létesítendő óvoda tárgyában hozott határozat ellen beadott felebbezés tárgyában. — Jóváhagyatik.

Ugyanannak jelentése Ó-Becse közeg képviseléstületének az ottani polgári iskola felszerelése tárgyában. Jóváhagyatik.

Ugyanannak jelentése Csantavér közeg képviseléstületének egy ambulans tanító állás rendezéséről megtgadó határozata tárgyában. — Feloldatik.

A vármegyei nyugdíjkezelő választmányának Kozlovszky Sándor főszolgabíró nyugdíjazása tárgyában hozott határozata. — Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

Ugyanannak határozata Csupor Gyula főszolgabíró nyugdíjazása tárgyában. — Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

Ugyanannak határozata Adain János zentai szolgabírósi hivataloszlga nyugdíjazása tárgyában. — Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

Ugyanannak határozata Matkovits Lajosné özvegy ellátásában leendő részletezése iránt. — Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

Zenta rendezett tanácsú város határozata a város kezeleése alatt álló alapok rendezése tárgyában. — Feloldatik.

Ugyanannak határozata 5. császári és apostoli királyi felségének zentai fogadtatása alkalmából felmerült költségek fedezésére s egyéb közhatalu célokra felvendő kölcsön tárgyában s ez ellen Fischer Miksa részéről beadott felebbezés. — Feloldatik.

Zenta rendezett tanácsú város képviseléstületének 887/1895. számú határozata az aszfaltjárak elkészítése után járó 701 9 ftr 7 krajn egy rövid lejáratú kölcsönrel való fedezése tárgyában. — Jóváhagyatik.

Ugyanannak 1896. évi költségvetése. — Pótlás végett visszaadatik.

Topolya közeg képviseléstületének az ottani önkéntes tüzoltó-tesztület rendkívüli segélyezését megtgadó határozata és az ez ellen a tesztület főparancsnok által beadott felebbezés. — Vizsgálat rendeltetik el.

Csantavér közeg képviseléstületének hasonló határozata és az ottani tüzoltó főparancsnok által beadott felebbezés. — Vizsgálat rendeltetik el.

Ada közegének 1896. évi költségvetése. — Pótlás végett visszaadatik.

Zsalya közeg határozata az ott felállítandó állami trachoma-kórhöz k- tészeihez való hozzájárulás tárgyában. — Jóváhagyatik.

Ó-Becse közeg határozata az ott létesítendő állami trachoma-kórhöz költségéhez való hozzájárulási tárgyában. — Jóváhagyatik.

Ó-Kanisza közeg határozata az újvárosi nagyteher és kis-hegyesi feljáró út kijavítása tárgyában. — Jóváhagyatik.

Kiss Pál és társai felebbezése Kupuzina közeg képviseléstületének földhaszonbér elengedését megtgadó határozata iránt. — Vizsgálat rendeltetik el.

Kiss János és társai melykuti lakosok felebbezése Melykút közeg képviseléstületének 200 hól legelőföld felszantása iránt. — Felebbezés elutasítottik.

Apatin közeg képviseléstületének a „Herschaf-trettplatz“ nevű földterület berbeadás iránt. — Jóváhagyatik.

Kis-Hegyes közeg képviseléstületének a nagyvendgölő berbeadás iránt hozott határozata. — Jóváhagyatik.

Bács-Földvár közeg képviseléstületének az óvoda iránt hozott határozata. — Jóváhagyatik.

P A R G Z A.

Rachel.

— Regény. —
(A „Z. és V.“ eredeti tárczája)
Írta: Krausz Berné.
(Folytatás.)

De amit nem, — vagy igen ritkán látunk ott, megtaláljuk itt: az elhunytaknak hátrahagyott kedveseit a sírnál imádkozni.

Oh, ne higgyetek, hogy a fenyés kivilágításban, a síroknak pompás feldiszfítésében rejlik a halottak iránti kegyelet! Ez csak saját hiszágunknak tanubizonyosága, melyvel az élőknek imp onálni akarunk.

„Imádkozás a menyország kapuihoz vezet, a jótékonyosság, a könyöradományok pedig megnyitják az ég kapuit.“ . . .

Mily szép, magasztos és lélekemelő ünnepnappá lehetne a halottak napját átváltoztatni, ha a halottak iránti kegyeletet a jótékonyosság által gyakorolnók! . . .

A sírhalmorról elriasztott leány szorongó szívvel közeledett a temetőörhöz.

— Kérem, legyen szives nekem megmondani, hogy hol nyugszik az én anyám?

— Ki volt az? — mordult a remegő leányra a sírásó.

— Akit tegnap temettek — felelé zokogva a leány.

Szegény, meg a nevét sem merté megmondani.

— Ja, a „Snapsz Rézi“ . . .

— Igen, igen, — zokogott a leány — ő volt az én anyám . . .

— Ott fekszik a tulsó végén a — falon kívül.

A leány e durván odavetett fölvilágosításra egész testében megrendült. Visszafanorodott és csak nagy nehezen volt képes ajkain ezt a rövidke kérdést kieroletni: „Merre?“

— Ott ni, csak menjen ki a kapun, aztán kerüljön arra hátra a fal mellett, majd megtalálja — mondá a sírásó, miközben botjával egy gyors mozdulattal azon irányba mutatott.

A leány kábultan hagyta el a temetőt. Istenem, hiszen ő a temetőbe be akart menni, hogy anyja sírhalmán imádkozzon és ime, most azt mondják, hogy ott benn neki semmi keresni valója sincs, hogy ott kint a kerítésen kívül van az ő helye . . .

Hát egyenlők vagyunk mi a halál után? Hát ott benn melegebb a föld, mint itt kűnn? Vagy ott benn nem enyészik el

oly gyorsan a test, mint itt kívül? —

Az alacsony, porladozó köfal régi ismerőse volt a szegény lánynak. Sokszor őrizte ott körülötte szegény anyjának libait, könnyen tájékozhatta hát most magát mellette.

Dobogó szívvel sietett a sírásó által megjelölt irányba, de biz ott sehol sírhalmot nem talált.

Könyei újra megemerték és újra visszament a sírásóhoz.

— Szen jó helyen jart; — mondá neki ingerülten a sírásó — menjen csak vissza még egyszer, majd rátalál.

A leányka újra megkerültö a falat és mikor azon helyre ért, ahol már az imént is megfordult, zokogását visszafojtvá, minden erejét összeszedve átküldött a sírásóhoz; „Hol?“

— Hát 'szen rajta áll!“

Mintha tűzbe lepett volna a szegény. Gyorsan vissza ugrott és a következő pillanatban terdre borulva apró ujjával egyengetni kezdé a porhangó földet, hogy lábainak nyomát onnan eltüntesse . . .

— Ide temettek hát szegény jó anyám — zokogott a leány — itt kell hát pihennem egy örök életem át! Meg a halál után sem bocsájtottak meg; . . . még a sírba is elkisért az emberek haragja! . . .

Krusevlya községének az elfogatosokkal kötött szerződése. — Jövahagyatik.

Petrovszelli község határozata Huchben Jakab számadási térítmenyek leírása iránt. — A beszedés elrendeltetik.

D.-Szent-Iván községnek kölcsön felvétele iránt hozott határozata. — Feloldatik.

Zsalya községének határozata a községi irodában ez évi dőrtartamra egy kiegészítő alkalmazása iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Zsalya községének a rendőrség ruházata iránt hozott határozata. — Vizsgálat rendeltek el.

Zenta város képviselőtestületének az ottani al-gimnáziumnak főgimnáziummá leendő átalakítása iránt hozott határozata. — Elvileg jövahagyatik.

Ó-Becse község képviselőtestületének iskolai célra Gortva József hazának megvétele iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Bogoeva községnek 2000 ft kölcsön felvétele iránt hozott határozata. — Földoldatik.

Ó-Becse község képviselőtestületének az ottani két pásztor által kár címen fizetendő 141 forint 50 krnak elengedése iránt. — Jövahagyatik.

Temerin községének az ottani plebánossal kötött szerződése. — Jövahagyatik.

Gyulafalva községének az ottani elfogatos részére kárpótlás címen fizetendő összeg iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Gyulafalva község képviselőtestületének néhai Nagy József tanító özvegye nyújtott rendező határozata. — Jövahagyatik.

Apatin község képviselőtestületének a bikaistálló elhelyezése iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Katymár község képviselőtestületének a tanítók lakbérletmennyét felemelő határozata. — Jövahagyatik.

Katymár község képviselőtestületének az árvatartási tartozás mikénti törlesztése iránt hozott határozata. Feloldatik.

Katymár község képviselőtestületének Wunderleit János tanító fizetését megállapító határozata. — Jövahagyatik.

Déronya község képviselőtestületének az anyakönyvvezető részére diszmagyar ruha beszerzése tárgyában hozott határozata. — Jövahagyatik.

Ó-Becse község képviselőtestületének Pokrecz János tanuló segélyezése tárgyában hozott határozata. — Jövahagyatik.

Bácsföldvár község képviselőtestületének Kulinyi Mór izr. tanító részére megszavazott 60 forintnyi előleg iránt. — Jövahagyatik.

Zsalya község képviselőtestületének földbérlet elengedése iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Zsalya község képviselőtestületének a pénztárnok fizetése felemelése iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Ó-Becse község képviselőtestületének Rácz Ferenc helyettes tanító díjazása iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Titel Károly képviselőtestületének Vujics János és Szőke János tanulók segélyezése iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Petrovszelli község képviselőtestületének a segédjegyző fizetése felemelését célzó határozata. — Jövahagyatik.

Sándor község képviselőtestületének határozata néhai Milassin Dániel rendőrfelügyelő egy havi fizetésének kiadása iránt. — Jövahagyatik.

Hegyes község képviselőtestületének határozata

néhai Milassin Dániel rendőrfelügyelő egy havi fizetésének kiadása iránt. — Jövahagyatik.

Ó-Morovica község képviselőtestületének határozata néhai Milassin Dániel rendőrfelügyelő egy havi fizetésének kiadása iránt. — Jövahagyatik.

Csantaver község képviselőtestületének határozata néhai Milassin Dániel rendőrfelügyelő egy havi fizetésének kiadása iránt. — Jövahagyatik.

Szeghegy község képviselőtestületének határozata néhai Milassin Dániel rendőrfelügyelő egy havi fizetésének kiadása iránt. — Jövahagyatik.

Pacsér község képviselőtestületének határozata néhai Milassin Dániel rendőrfelügyelő egy havi fizetésének kiadása iránt. — Jövahagyatik.

Feketehegy község képviselőtestületének határozata néhai Milassin Dániel rendőrfelügyelő egy havi fizetésének kiadása iránt. — Jövahagyatik.

Bajsa község képviselőtestületének határozata néhai Milassin Dániel rendőrfelügyelő egy havi fizetésének kiadása iránt. — Jövahagyatik.

Topolya község képviselőtestületének határozata néhai Milassin Dániel rendőrfelügyelő egy havi fizetésének kiadása iránt. — Jövahagyatik.

Vilova község képviselőtestületének az ottani jegyzőnek megszavazott 20 ft jutalom iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Bács-Földvár község képviselőtestületének a tanítók kártalanítása iránt hozott határozata. — A község új határozatáhozatala utasítottak.

Petrovszelli község iskola elhelyezése iránt hozott határozata s az ellen a gör. kel. egyházközség felebbezése. — A felebbezés elutasítottak.

Bács-Földvár község képviselőtestületének iskola célra egy ház vétele iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Kucura község képviselőtestületének használatlan fadarabok eladása iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Kis-Kér községének falkola bővítés iránt hozott határozata s az ellen Gerber Henrik és társai felebbezése. — Feloldatik.

Mohol község képviselőtestületének az anyakönyvi helyiség berendezése iránt hozott határozata. — Feloldatik.

Ó-Kanizsa község képviselőtestületének Milassin Jakab kártalanítása iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Ó-Kanizsa községnek Kosztyik Jánostól vett ház hely iránti határozata. — Jövahagyatik.

Szántóva községnek a tanítók deputatuma megváltása iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Katymár község képviselőtestületének a községi szolgaszemélyzet fizetése felemelése iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Ó-Becse község képviselőtestületének Kollár József mérnök jutalmazása iránt hozott határozata. — Jövahagyatik.

Uj-Palánka községének a fogyasztási adó beszedési jutalek hovaforrása tárgyában alkotott szabályrendelete. — Jövahagyatik.

Bajsa községének a fogyasztási adó beszedési jutalek hovaforrása tárgyában alkotott szabályrendelete. — Megsemmisítettik.

Cséb községének a fogyasztási adó beszedési jutalek hovaforrása tárgyában alkotott szabályrendelete. — Megsemmisítettik.

Ó-Sztapár község képviselőtestületének az italdó kérdése iránt hozott határozata s az ellen Mily

Szvetovzár községi jegyző felebbezése. — A felebbezés elutasítottak.

Vilova község képviselőtestületének határozata a részére engedélyezett 3000 ft inszpekcionőrül kiállított kötelezvény elfogadása tárgyában. — Jövahagyatik.

B.-Martonos község képviselőtestületének határozata a gazdasági esküdti állással járó javadalmazás leszállítása tárgyában. — Jövahagyatik.

Ó-Kér község képviselőtestületének határozata a községi hitellelőknév terépek helyrajzi szám- és nevutatók beszerzése tárgyában. — Jövahagyatik.

Német-Palánka község képviselőtestületének határozata a kataszteri munkálatoknál alkalmazott egyének díjazása tárgyában. — Jövahagyatik.

Deák Zsigmond főszolgabíró jelentése Kungl József b.-almási felelős számadótól beszedendő különböző alapokból, marasztalási összegek tárgyában. — A beszedés elrendeltetik.

Zsalya község képviselőtestületének határozata Mihajlovič Juliana részére törlesési engedély kiadása tárgyában. — Jövahagyatik.

Zenta város szabályrendelete a házalo kereskedésnek Zenta rendezett tanácsa város területén való megtiltása tárgyában. — A kereskedelmi miniszterhez pártoló felterjesztés intéztetik.

Dr. Ritter Gyula szolgabíró kérvénye Almásra történt helyettesítéséből felmerült költségek költségei megterítése tárgyában. — A belügyminiszterhez jövahagyás végett felterjesztés intéztetik.

Néhai Zimmermann György volt kolluthi jegyző özvegyének nyugdíj ellátásban való részletése. — Pótlás végett visszatadtik.

Brezsövzki Vazul volt ő-sztapári jegyző kérelme, befizetett nyugdíj ellátásban többletnek visszatérítése tárgyában. — Pótlás végett visszatadtik.

Zsalya község képviselőtestületének határozata a Schinler-tele 3039 ft 37 kr regále haszonbér hátralek tartozás behajtatlánvá válta következtében az illető éven volt előjárók elleni felelősség kimondása tárgyában és ez ellen Milosev Tódor által beadott felebbezés. — A foglyomi vizsgálat elrendeltetik.

Veszelinovits Milorád titeli szolgabíró kérelme Palánkáról Titlere történt áthelyeztetése alkalmából felmerült költségek költségei megterítése tárgyában. — A kérelemnek nem adatik hely.

Néhai Kéri Gyula volt hódcsághi járási rendőrfelügyelő özvegye szül. Berger Anna kérvénye súlyos anyagi helyzetének enyhítése céljából segélyben való részletése iránt. — A kérelemnek nem adatik hely.

Szabó Sándor állatorvos zentai lakos oklevelelnek meghirdetése. — Meghirdetettik.

Strausz Mihályné és König Teréz bukini szülésznek oklevelének meghirdetése. — Meghirdetettik.

Zenta rendezett tanácsa város 1894. évi gyámpénztári számadása. — Belügyminiszterhez felterjesztetik.

Zenta rendezett tanácsa város határozata a Peczarszky György volt városi közmű terelére az 1833., 1834., 1835., és 1836. évi gyámpénztári kezelsből folyólag jogerősen magállapított 465 ft 36 kr térítmeny elengedése iránt. — A vizsgálat elrendeltetik.

Madaras 1891—92., Begecs, Bajsa 1802—93., D.-Szt.-Iván, Felső-Kovil, Kiszeas 1892., Uj-Futtak V893—92., Glozsán, Tatabáza, Bács, Dorozslo, Lality, Rac-Militics és Prigl.-Szt.-Iván községek 1894. évi közpénztári számadása. Titel 1893—94. évi rétközeli bizottsági számadása. Vilova 1894. évi ala iványi számadása. Bezdán 1805 évi iparos tanonciskola számadá-

De én nem haragszom rád, — — —
nem, — — — — — könyeimmel azt
tatom megvetett sirodat és akármít mondjanak
is rólad az emberek, én sirtalak és imad-
kozom lelkéd üdvösségéért, mert te mégis
az én felejthetetlen, drága, jó anyám vagy ...

... Mért hagytál itt, mért hagytál itt,
kedves jó anyám?! — — — mert nem hívsz
magadhoz? — Oh, mily teher nekem az
élet! Oh, mily rosszak az emberek! — —

... He maid sírodoz akarok jönni imád-
kozni, mindig keresnem kell azt, mert a szél
elhordja rólad ezt a kis halmot, az emberek
letaposák nyugvóhelyedet, a fű benövi és
én nem fogom föltalálni, én hiába fogom azt
keresni ...

... És könnyei záporként omlottak a hideg
hantokra és a temetőből kiszivárgott
fegysugarak szívárványszínre bomlottak a
hosszú szempillákon fönnakadt könyvesep-
pekben és dicsfényt árasztottak a kedves
gyermekarczra ...

II. A zsidó sziv.

Egy uri fogat közeledett a temető felé.
A hintó négy sarkán meggyújtott lámpák
messze bevilágították jobbról-balról a mező-

seget, de a kocsióban ülőket homályban
hagyták.

A sirsó már messziről fölismerte a
fogatot és mire ez azon helyhez ért, hol a
leány összegörnyedve zokogott, ő is a falhoz
sietett és erre fölkapaszkodva átkiabált a
leányhoz: „Hordó el magad onnan, mert még
el talál gazolni a a koci!”

E pillanatban robogott el az uri fogat
a jajveszékli leány mellett és az egyik
lámpa sugárkévéje épen a leányra esett. A
kocsióban ülők még jól hallhatták a sirsó
durva utasítását ...

— Megállj! — hangzék egy erőteljes
férfihang a kocsiból és a hintó azonnal
megállt.

Egy magas termetű, széles vállú, sűrű
hosszú őszülő kórszakált viselő férfiú lépett
ki a kocsiból és egyenesen a leányhoz
tartott.

A sirsó följebb kapaszkodott a falon
és átkialtá: „A Snapsz Rézinek a lánya,
nagyságos uram!”

— Hordó el magad onnan! — volt a
sirsónak adott dörgő felelet.

A sirsó leereszkedett a falról és sietve
ávozott onnan.

— Miért sirsz gyermekem, miért téré-
delsz itt a temetőn kívül? — kérde az ur
a legmelegebb részvett hangján, miközben
kezelve a földön heverő lánykát gyöngéden
fölemel. — Hiszen itt nincs eltemetve
senki sem ...

A leányka hálás tekintetet vetett a
jószívú emberre és zokogva felelé: „Oh,
dehogy nincs, nagyságos uram, dehogy
nincs! Ide temették el, itt nyugszik az én
szegény jó anyám ...

— Anyád?! — kérde meghökkenve az
ur. Ki volt a te anyád, gyermekem?

— A sirsó már megmondta az elébb ...

— A Snapsz Rézi?

— Igen, ugy csufolták őt az emberek.

— Ismertem őt, kedves gyermekem,
nagyon jól ismertem — felelt a férfiú,
miközben egy mély sóhaj tört elő melléből.

És ide temették?

— Ide, ide! Még a halál után sem
bocsájtottak meg neki, még a sírba is el-
kísérté őt az emberek haragja! Oh, de a jó
Isten nem haragszik rá; tudom, ő már meg-
bocsájtott neki ...

— Meg, kedves gyermekem, az Isten
irgalmas, az Isten kegyelmes és jószágos. Ő

sa. Titeli részkezelő bizottság 1896. évi költségvetése. Veprovac 1895. évi pótkölségvetése. — Részben marasztaló, részben felmentő határozat hozatik. A költségvetések elfogadtnak.

Levél Kernyájáról.

Kernyája, febr. 3-án.

Legényeink az éjjel oly jól mulattak, hogy csak három társukat késéték meg. Egyiknek tudószerűlése a legmaradandóbb farsang emléke leend, de a másik kettő sem szenvedett tréfadolgot részt az arcán, részint a karján. — Új orvosunk szintén újdonságot produkált, ülésbe hívta ma délutánra az egészségügyi bizottságot vagy minek hívják. Igaz ugyan, hogy az ülésnek nem volt elnöke s választás sem történt az elnöki tisztre. Lehet, hogy a megye nevezett ki valakit vagy bold. Ergh bácsi örökségül hagyta ezen tisztséget valakire. A hivatalos szakértő többi között buzogn fejtette az ártezi kút hasznát, szükséges volt. Csak azt nem kellett említeni, hogy valaki az egész járásról fog atyailag gondoskodni s a községeknek olcsón ártezi jártni. „Evvél a gondoskodással is úgy járunk, mint a multkor ideérkezett kis viczinálissal, helyesebben mondva fertőtelenítő masinával“ — politizáltak a jelen volt német ajku atyafiak. Volt ezen ülésnek még egy elmaradt mozzanata is. Bejött ugyanis egy uri ruhába öltözött valaki, ki az egybegyűlt atyákat üdvözölni elfelejtette s azután minden bemutatás nélkül az ülés jegyzőjeként viselkedett. Kérdi tőlem egy atyafi, ki legyen ezen ember. En nem tudván kihez legyen szerencsénk, csak ezt mondtam „Ez egy valaki (esz isz jámand), ki nemetül talán nem tud s magyarul restel köszöntő szavat ejteni.“ Magyarazatul megjegyztem, hogy Kernyán a társadalmi élet még oly elmaradt, hogy az üdvözölés nélkül belépett középkori butasággal itélik meg; de ily művelt példák után majd csak itt is lobot vet és messze, messze világítand a felvilágosodás alvó tüze.

Kalandos.

Városi ügyek.

Hirdetmény. A városi törvényhatósági bizottság folyó évi 12. sz. a. kelt határozata értelmében a Gyalokay Rozália öz-tündij alapítványra vonatkozó alapító okle-

megebocsájt minden embernek még életében is, hát a halálban hogy ne bocsájtana meg! Kelj fel gyermekem, jöjj velem és én hiszem. hogy az emberek is meg fognak neki bocsájtani.

Eközben nagyszámu kíváncsi nézőközönség verődött össze az uri fogat körül. A sirásó is közöttük volt, de nem mert mutatkozni.

— Hol van a sirásó? — fordult hirtelen az ur a tömeg felé és hangja félelmetesen döngött.

A sirásó kalaplevéve, alázatosan közeledett.

— Szedjétek le a koszorukat és lámpákat a kocsiról és rakjátok erre a sirra.

A tömeg sietve engedelmeskedett a parancsoknak és csakhamar a legszebb kivilágításban diszlett a jeltelen sir.

— Meg fogtok bocsájtani, drága jó barátim — mormogá az öreg ur fogai között, hogy ez egyszer e szegény elhagyatott sirt diszitem fel a tietek helyett.

(Folyt köv.)

vél megalkottatván ezen határozat a vonatkozó összes iratokkal a fennálló törvény rendelkezéséhez képest 30 napon át közszemlére kitétetik. Tudomására hozatik ennél fogva a város közönségének, hogy az említett határozatot illetve a vonatkozó ügyiratokat f. évi február hó 7-től március 7-éig bezárólag a hivatalos órák alatt Thurszky Jenő városi tanácsnok hivatalos helyiségében betekintheti, s ellene az említett határidőn belül írásbeli észreveteit, — felebbezést a városi tanácsra czimezve benyújthatja.

Politikai hírek.

A felekezeti tanítóképző segélyezése. A felekezeti tanítóképző-intezetek a vallás és közoktatási miniszter kezdeményezése folytán hozott elvi határozata alapján a minisztertanácsnak már a folyó évtől kezdve állami segélyezésben lesznek részesíthetők. Összehangzásban áll ez az elhatározás avval az állasponttal, melyre az egyéb felekezeti tanintezetek állami segélyezése kérdésében évek óta helyezkedett a törvényhozás. A felekezeti tanítóképzőknek megfelelő állami befolyás mellett való gyámoltásra már az idei költségvetésbe föl van véve némi összeg, mely a pénzügyi viszonyok alakulásához képest a jövő évek során kétésgkívül emelkedni fog.

Kozma László szűz beszéde. A kultuszminiszteri tárcza tárgyalásához hozzászólt Kozma László, a kulai kerület orsz. képviselője is. Beszédében legelőször a népnevelés kérdését érintő észrevételeket tesz. Az állami népoktatásnak nem híve. A mai tanfelügyelői rendszert nem tartja kielégítőnek. Bizalommal kéri a minisztert, hogy a tanfelügyelőségek létszámának szaporítása ügyében tegye meg a kellő lépéseket. Ezt a miniszter már egyszer kilátásba is helyezte. Ebben az esetben Bács-Bodroghmegye első sorban volna figyelembe veendő. Azután a protestáns egyházak vélságs helyzetet ecseletve, sürgeti az állam fokozottabb segélyezését. Majd felhívja a miniszter figyelmét a szegény délvideki emberekre, akik az önfentartás kényszerre alatt a jobb boldogulás reménye által hajtátnak. Költözőknek külföldre is, de nagyobb részben a magyar korona területére, Horvát-Szlavon országokba s ott dégen nemzetiségek közé telepednek le. Ezek a kiköltözők azok idegenbe is magukkal viszik a hazához tartozandóságuk érzetét, ezt a visszaköltözések esetei bizonyítják és visszagyógyadásukban is megőrzik a haza, a nemzet iránti hűségét. De ez a hátszeg lassankint szegénységük mellett fölszivja az élet gondja, ez a szívósságot leszereli az idegen nyelvű iskola, a töltik elfordult közoktatás. Pedig, hogy ezek a kiköltözők, de a magyar korona területén élő hazánkfiai reánk nézve el ne vesszenek, hogy ezek nyelvükben és nemzetiség érzetükben megtartassanak, ez kiválóan állami, nemzeti érdek. Amde reájuk nézve eddig az ideig a fontartás, a mentés munkáját kizárólag az egyházak teljesítették, kiváltképpen pedig a protestáns egyházak missziói intézményeik által. Csak méltányos, hogy azok a tervek, amelyek ott a kinálkozó központokon iskolák szervezésére, lelkeszi állomások létesítésére törekszenek, hogy ezek a hazafias tervek ábrándok ne maradjanak. De ehhez az egyháznak ereje kevés, a feladat nagyságához az ő erejük csekély. Abban a bizonyosságban, hogy az egyházak itt kiválóan állami feladatot teljesítenek, fokozatos jogosultságot véll megállapíthatni annak az igényeknek, hogy azok az egyházak, amelyek ott ily feladatokat végeznek, e cimen is az államsegély nagyobb arányaiban részesüljenek. Egyebekben a költségvetésben haladásunknak és közoktatásügyi fejlődésünknek biztosítékát látván azt elfogadja.

A gyakorló iskolai tanítók fizetés-javítása. Wlассics Gyula dr., vallás-és közok-

tatásügyi miniszter, arról értesítette a tanítóképző-intézeti tanárok orsz. egyesületét, hogy az állami tanítóképző-intezetek mellett alkalmazott gyakorló iskolai tanítók ügyében fölterjesztett kérelmét megokolták tartja. A gyakorló iskolai tanítók sorsának javítását olyan módon helyezi kilátásba, hogy hajlan- do esetről-esetre, hosszas szolgálat és kiváló érdemek alapján, egyes gyakorló iskolai tanítókat, az állásukba való meghagyásuk mellett, képzőintézeti segédtanárokká, illetőleg a tanítóöket képzőintézeti rendes tanítóökké kinnevezni s ezzel a javadalmuk emelését a X. fizetési osztály első fokozatáig, azaz 1000 frtg fokozni.

H I R E K.

— **Kinevezés.** A magy. kir. pénzügyminiszter Kiss Gyula szászvárosi adóhivatali gyakornokot a szabadkai kir. adóhivatalhoz adóosztáé nevezte ki.

— **A megyebárlól.** A bács megyei báli-karzati jegyek: *Hauke Imre* bál bizottsági pénztárnoknál ávehetők. Jegyek előre válthatók *Fernbach Péter* és *Hauke Imre* b. b. pénztárnokoknál. A bács megyei-báli iroda vármegyeház 1-ső emelet — hátsó rész Hauke Imre központi főszolgabíró iroda helyisége.

— **A zombori magyar nőegylet** halálomás szerint még e hónapban tea estélyt fog rendezni.

— **Közgyűlés.** A zombori export gőzmalom részvénytársaság f. hó 15-én d. e. 10 óraker a malom irodahelyiségeiben rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya az alapszabályok revíziója és módosítása lesz.

— **Ligeti Irma** elsőrendű primadonnát havi 400 frtért szerződtette Füredi Károly a jövő sasionra társulatához.

— **Eskütvő.** Bondy Arnold f. hó 16-án vezeti oltárhoz Holländer Margitot, Holländer József zombori kereskedő leányát.

— **Színészet a megyében.** Az ó-becsei színpártoló egyesület választmányá Deák Péterrel a délvideki színházak igazgatójával tervezett szerződés megkötését elejtette, s Halmay Imrét, a szabadkai színház igazgatóját hívta meg. A színtársulat valószínűleg husvét napján kezd meg Ó-Becsen az előadásokat.

— **Régiségek a városi levéltárban.** Az ezredves kiállítás igazgatósága értesült arról, hogy a városi levéltár nagybecsű s a kereskedelem történetéhez hazánkban érdekes adatokat kepező régiség őrziteik — két 1875. évben készített pozsonyi mérő s két ugyanezen időből s helyről származó veka; — ezeket az ezredves kiállítás kereskedelmi osztálya számára a varostól elkerette. A város e tárgyakat örömmel átengedte s már el is küldte Budapestre.

— **A közegészségügyi bizottságból.** A megyei közegészségügyi bizottság elnökevé dr. Ratay József vármegyei bíró, főorvos, alelnökevé pedig Vény József választott meg.

— **Sorozások.** „Mikor engem a főorvos vizítal“... Ilyenfajta dallamok hangzanak szélben hosszában a kamazskorban levő legények ajkáról. Seregüstül tölúlnak a kocsmába eltemetni ezt a „rongy cibil életet.“ Aztán előkerül a kalapok melle a bokréta cifra lefityegő pantlikákkal... itt a „vizitáció.“ A huszevekben keblen sejtelmek támadnak és szerelmesek módjára tépegetik az akácz levelet „Bevalok... nem válok be... bevalok...“ Az idei sorozások már a jövő hónap első napján veszi kezdetüket a megyében. Sorrendjök ez: Apatinban március 2-től 7-ig; Zomborban márc. 9-től 14-ig; Almáson márc. 16-tól 21-ig; Baján márc. 2-től 8-ig; Ujvidéken márc. 10-től 17-ig; Palánkán márc. 19-től 24-ig; Hódsághon márc. 26-től 31-ig; Ku.án április 8-től 13-ig; Zsablyán ápril

16-tól 18-ig; Titelen ápril 21-től 23-ig; zentai járásban, és Zenta városában márc. 16-tól 23-ig; O-Becsén márc. 26-tól 31-ig; Topolyán ápril 8-tól 14-ig.

— **A bogojevai „Polgári Olvasókör”** jökevény választmányának febr. 2-án érdekes ülése volt. Egybehangzó határozattal kimondta, hogy: 1., Farsang utolsó szerdáján könyvtára javára „Táncvigalmi közgyűnyörűség”-et rendez. 2., Belépti díj 80 fillér felülfizetések köszönettel fogadtatnak s a helybeli „Kávétanács”-ban is nyugtáztatnak). 3.) Minden e körzél tag köteles azon jökevény részt venni és jökevényvel másokat is fölvisllanyozni. 4.) Meghívandók a nem jökevények is, mert ezen est a jökevények kíván egyuttal tanfolyama lenni. 5., E tanfolyamnak a kedélyi illető részét Horváth József jól rendezett zenekara fogja reprezentálni (no meg a Dalárda!) a szivderítésére alkalmas fizikai szereket Cseh Ervin erdői pinceszéje szolgáltatja; s hogy a gyomor is összhangzásban legyen a tett egyéb részeivel, Vidákovits Ágoston kaszinós inyeciklandó konyhája hozatik működésbe.

— **Magyar hitszónok Szabadkán.** Megirtuk annak idején, hogy Szabadka izr. hitközsége elhatározta, hogy magyar hitszónokot választ. Ez állásra dr. Klein József, a mareai kerület rabjiba pályázott, a kinek próbaszónoklata szép sikert aratott. Mint most értesülünk, a hitközség képviselőtestülete dr. Kleint magyar hitszónokká megválasztotta.

— **Áthelyezés.** A közoktatásügyi miniszter Mike Roza görény-szt.imeiri állami kisdövénydől jelen minőségében az ő soóveii állami kisdövénydövhöz helyezte át.

— **Pályázatok.** Szabadkán állatorvisi állásra február 29-éig — a zombori kir. törvényeszkneil aligjezői állásra 2 hét alatt pályázat van hirdetve.

— **A szöntai bíró.** A jegyzők mellett, a kik valóságos típusa Bácskának, új faj kezdű felütni fejét ama szent cöl érdekében, hogy a bacsikai közzállapotokat minél hirherdtebbé tegyék. Erre enged következtetni azon panasz-cziklus, a mely egyes községek bírái ellen indult meg. Ennek a ciklusnak számot tevő része az, a melyet a szöntai bíró dolgainak megörökítésére vettünk kezeinkhez. A bíró—Zlatár Franya hivatala mellett egyuttal kocsmáros is; s most főgondját képezi e két foglalkozásának összeegyeztetése. Mig a tanácsbélieket az ő boravil itatják le, addig kocsmájában a bort kisbírával méríti ki fölhasználván egyuttal hivatalos tekintélyét a kocsmá jövedelmének szaporítására. Így gyertyaszentelőkor kocsmájában bált rendezett s e bálra mind a meghívót, mind a jegyvet a község peesétjével látta el. Ha ezt talán az együgyűség rovására nem is lehet hivatalos visszaélésnek nevezni, de a bírói hivatal tekintélye lenyegesen megcsorbul ezáltal! — A ki e panaszt beküldötte, panaszához még egy „beszélő számot” is mellékelte s ez: 12.004. Anynyire rúg ugyanis azon iskolamulasztások száma, a melyek a mult évben büntetlenül előfordultak. A szontaiaknak bírájok — a ki különben teljes életében nem vitte többlet a juhasszágnál — így szép milleniumot szerez.

— **Álarczos-bál.** Az ó-becsei polgári magyar dalkör milleniumi nagy álarczos bálját 1896. február hó 18-án húshagyó kedden, a községi nagyvendéglő dísztermében tartja.

— **Csalás hamis bankókkal.** Csak a nemrégiben csaltak valakit lepre oly módon, hogy bizonyos mennyiségű jó pénzért kétszer-háromszor annyit hamis pénzt ígértek. A ki ezuttal felült a hamis bankós csalókának az két szerémi atyafi, Simonovits Márkó és Strangár Melkír szerémi lakós volt, a kiket Sarcanszky Ráda és Beszedecski Gavra sztapári lakósok megkopasztottak 300 ft erejéig, ígervén ezért 3000 ft hamis bankót. A nők emancipálásának fényes dokumentumaként tünt ki a vizsgálat

folymán, hogy a büntetben két nő is részes; Plávisz Julka és Lyjvsevics Anicza. Most valamennyien a rendőrség foglyai.

— **Érsekünk a milleniumnak.** Császka György kalocsai érsek, kinek jökeynysága már-már Bácskában közmondásossá vált újabban jelentékenyen hozzájárult a milleniumi ünnepségek díszének emeléséhez. A budavári szt. István kápolnának, mely a nemzeti ünnepre készül el teljesen s a mely fény és pompa tekintetében szinte meglepő lesz falfestményeinek költségeit magára vállalta. A falfestmények Szt. István életéből fognak nagyszerűbb mozzanatokot ábrázolni s készítöjük Székely Bertalan festőművész lesz.

— **Változás a csendőrség felszerelésében.** A csendőrség felszerelésében, mint értesülünk, legközelebb egyes újításokat fognak elrendelni. A valóságos csendőrmesterek, gyalogsági tisztí kardot fognak az eddigi altiszti kard és szurony helyett kapni. A löfegyver helyett pedig revolvert. A valóságos őrmesterek bőrvét kapnak szolgálati jelvényül, melyet akkor tartoznak viselni, ha a többi legénység tölténytáskával vonul ki.

— **Tolvajvilág.** A bankóhamisítás szezonját a rablók szezonja váltotta fel, és az új szezon működöi nem kisebb életjel adnak magukról, mint a régiéi. Alig jöttek egy 35 tagu topolyai rablóbandának a nyomára, már egy újabb tolvaj konzorciumról vesztünk értesítést. Ugyanis Szt.-Tamasról írják a következőket: Tizennégyszeres lopásnak jött nyomára a szt.-tamasi rendőrség. Az ügyes fogas Zottin Pája szt.-tamasi rendőr érdeme, ki már régen gyanus szemmel nézte, hogy Tóth István napzamos a szt.-tamasi piacozón, hol libát, vagy ludat, csirkét és más apró jószágot árul. Egy alkalommal midőn Tóth nem volt otthon, beállított Tóth feleségéhez és bizalmasan megsugta neki, hogy ő tudja ám nonnan kerülnek a piacra a baromfiak, de a világért se árulja el, ha sápot adnak neki. Az asszony nem is tagadta, hogy azokat a ferje és társai lopkodják össze, de miután biztosat nem tud mondani, kérte a rendőrt, hogy menjen el este, midőn a ferje is otthon lesz, s az majd többet tud mondani. Zottin az nap este el is ment Tóthékhoz és annyira behálózza Tóthot, hogy az nencsak az összes büntársakat megnevezte, hanem még 2 ft halgatási díjat nyomott a marékába. A rendőr ezek után megette a feljelentést, a nyomozás elrendeltetett és az alábbi eredményre jutottak. Főttek: Tóth Istvan, Hegedűs Mátyás, Mészáros Marton, Tóth Janos, Deák András, Deák Ferencz és Mészáros András.

— **Az értségi vizsgálatok reformja.** Wiassics Gyula közoktatásügyi miniszter az értségi vizsgálatok reformja ügyében szaktanácskozást szándékozik egybehívni. A tanácskozásra, melynek határidejét csak később fogják kitűzni, a meghívókat már szétküldték. A meghívókban a miniszter utal azon körülményre, hogy a közpiskolai tanulóknak számanak szaporultával az értségi vizsgák körüli teendők annyira felfogazkodtak, hogy a tankerületi főigazgatóknak június havában naponkint kilencz óráll kell a vizsgákon tölteniök, miáltal az iskolai adminisztráció megakad, mi által az új iskoláé előkészítése szenved. Azonfelül minden tanuló köteles lévén szóbeli vizsgát tenni, a tanulóknak nagy számanál fogva az egyesekre nem jut elegendő idő. Azt a kérdést terjeszti tehát a miniszter a szaktanácskozás elé, hogy nem lenne-e lehetséges a „jelles” vagy „jó” előmenetelű tanulókat a szóbeli értségi vizsgálatok alól egészen vagy részben felmenteni, továbbá, hogy alaki szempontból mily könyvtések és egyszerűsítések volnának az értségi vizsgálatok alkalmával követendő eljárásnál eszközölhetők.

* **Köhögés, rekedtség** és elnyálkásodásnál a torok és legzési szervek minden zavarainál, melegen ajánljuk tisztelt olvasó-

ink figyelmébe Egger kitűnő hatású **mell-pasztilláit**. Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban, minden gyógyszerárban és nevesebb gyógyszerüzletben. Fő és szétküldési raktár **Egger A. és fia Nádor-gyógyszertára Budapestten Váci körút 17.**

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáromból rendelik — fekete, fehér színeseket 35 krtól 14 ft 65 krig méterként — sima, csikos, kockázott, mintázottakat, damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) s. a. t. postabér és vámtmentesen a hához szállítva és mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Svajczba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

S Z I N H Á Z.

Egy bolond gondolat.

Szerda, február 5-én.

Eme németből magyarosított bohózat előadásán igen jól mulatott a község, habár maga a darab nem valami szellemes, még az első felvonás az, melyben van valami gondolat, a többi két felvonás mindig gyengébb és gyengébb. Ferenczy öletei és mókái sokszor derűtséget idéztek elő. Altalában az előadás eléggé jó volt, csak az a megjegyzésünk van, hogy már elég a bohózatokból.

Rip van Winkle.

Csütörtök, február 6-án.

Lángh Ödön jutalomjátéka zsufolt ház előtt Patajné Vida Etelka urnó szives közreműködésével.

Jövö heti műsor: Hétfőn: szünet. Kedden: Othon. Szerdán: Hoffmann meséi. Csütörtök: Idegen nők. Tuboly Cl. jutalomjátéka. Péntek: Pillangó csata. Szombaton: zóna előadás Goldstein Sáni. Vasnap: Sárga csikó.

IRODALOM.

A „**Vasárnapi Ujság**” január 26-iki száma 28 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: „Királyi vadászatok Gödöllőn” (képpel Erdélyi fényképésznek Gödöllőn fölvet fényképei után) Markó Miklóstól. — „Bölcsönel”. Koltémény Pásztoitól — Regénytár: a „kétéletű”. Elbeszélés. Irta Jókai Mór (képekkel). „Zudorék”. Regény egy kötetben. Irta Gyarmathy Zsigáné (Neogrády Antal rajzaival). — „Utazás egy jogvédővel”. Amerikai életkép: Irta Mark Twain (képekkel). — „Az aranymésed győri püspök” (Zalka János győri püspök arcképevel). — „A cisterci-rend emlékkönyve”. (Képekkel Benzúr Gyula, Hary Gyula rajzai és fényképfölvetek után). — „Zichy Mihály legújabb levele”. — „Rebusz Arany Janostól” (képpel). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyetetek, Sakkjáték, Képtalány, Egyeveg, stb. rendszer heti rovatok. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 2 ft, a „Politikai Ujdonságok”-kal együtt 3 forint. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest, IV. ker., egyetemutca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félve csak 1 ft 20 kr.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. Kernyája. Tudosításait örömmel vesszük, de jobb szeretnők, ha az egyes híreket részletezve küldene be.

Hirdetések

1348 sz.
bv. 895.

Árverési hirdetés.

Alólirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közli, hogy a zombori kir. járásbírósa 1896. évi 320 számú végzése következtében Czedler János ügyvéd által képviselt Wukovits Mihály s felülfoglaltok javára Lukits Gyula ellen 1000 frt. és jár. erejéig fogatosított kielégítési végrehajtás útján le s felülfoglalt és 731 frtra becsült butorneműk, kocsis és lőbő álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbírósa 18651 1895 számú végzése folytán 1000 frt. tőkekövetelés, ennek 1894. évi december hó 20 napjától járó 6% kamatai eddig összesen 47 frt 93 krban bíróság már megállapított költség erejéig Zomborban alperes lakásán leendő esz-közlésére 1896 évi február hó 22 napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1896. évi febr. hó 4 napján.

Styrum Mór,
kir. jbrósági végrehajtó.

szám 22.
bv. 1896

Árverési hirdetés.

Alólirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közli, hogy a zombori kir. járásbírósa 1895 évi 16590 számú végzése következtében A. Pollák Söhnet Co javára Fleischer József ellen 317 frt 50 kr. 220 frt 80 kr. és jár. erejéig fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1600 frtra becsült egy győzéspőlgép felszereléssel álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbírósa 17316 számú végzése folytán 317 frt 50 kr. 220 frt 80 kr. tőkekövetelés, és pedig 317 frt 50 kr. után 1895 márcz 21-ől 220 frt 80 kr. után okt. 10 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 58 frt 73 krban bíróság már megállapított költség erejéig Csonoplyan alperes lakásán leendő esz-közlésére 1896 évi február hó 15 napjának délelőtti — órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1896. évi január hó 28 napján.

Styrum Mór,
kir. jbrósági végrehajtó.

Ház eladás.

Bács-Topolyán, a vasut átellenében levő vendéglői helyiség a hozzá tartozó földdel vagy annélkülörök áron eladó esetleg több évekre haszonbérbe adó. Bővebb értesítést a tulajdonos özv. Apró Pálné B.-Topolyán ad.

Hirdetmény.

Van szerencsém a t. közönség tudara adni, hogy f. é. február hó 10-ől kezdődőleg

Varróiskolát

nyitok, a hol 14-ik életévüket meghaladott leányok épügy, mint felnőttek a ruhavarrást, mint a rajzolást és szabást a legnagyobb és legkönnyebb bécsi módszer szerint 4 hó alatt megtanulják.

Hölgy divatszalonomban a legelőgansabb toillettek a legújabb divatlapok és legsikkesebb façon szerint készítettnek.

Magamat a t. cz. közönség jóindulatába ajánlv,

tisztelettel

Fischer Vilmosné

Zrinyi utca 177. szám.

Beiratkozni naponta délelőtt 9—12 és délután 3—5 óráig **Mogán Henrik** üzletében.

Alkalmi vétel.

Egy nagy parthie

EZÜST

áru, mely különféle és legdivatosabb gyer-tya tartók, cukortartók, evőeszközök és kanalakból áll, míg a készlet tart bámulatos olesó áron kapható

Keszler Dezsónél

Zomborban, Fő-utca a takarékpénztárral szemben.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az ott levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sarga papíron) van elzárva.

Eddig fölülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle
valódi tisztító

DORSCH

MÁJOLAJ.

Törvényileg védett felszerelés

Maager Vilmostól Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és emésztetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítést, a test súlyának gyarapodását a medvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben, III/3. ker. Heumarkt 3. valamint az oszt.-magyar monarchia legtöbb gyógyszer-tárában.

Főraktár és föklárusítás az osztrák magyar monarchia részére:

Maager Vilmos,

Bécs III/3. Heumarkt 3.

Zomborban: **Weldinger Zs. és S. és Maayer és Thum** kereskedő uraknál.

Utánzatok törvényileg üldözöttek.

FELTÜNÉST

kelt, a mit a **Mogán Henrik ezég uri-, női- és gyermekruha divatárukban** felmutatni képes. Ezzel van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy itt **Zomborban, Koszanits-féle házban** nevezett szakmában raktárt nyitottam. Bátorkodom azért a n. é. közönség ezen Zomborban még ily dúz választékban nem látott **ÁRU-RAKTÁRT** szíves megtekintésére meghívni, mert saját érdekében van minden vevőnek egy próba vásárlás által, ezek valóságáról meggyőződést szerezni; egyáltalában mindig azon leszek, hogy tisztelt vevőim becses meglegedését megnyerjem.

Tisztelettel

Mogán Henrik
Zombor, Ujvidék,
Kossuth-utca Koszanits-féle ház. fő-utca

Árjegyzék:

50 % -kal olcsóbb, mint bárhol és legalább oly szép mint rendelt munka.

URAKNAK:

Gyermek öltönyök szövetből 3—10 évig 2 frtól feljebb	
Füú szövétöltönyök	4 „ „ „
Férfi „ „ „	6 frt 50 kr. feljebb
„ „ „ tiszta gyapjuból	10 „ — „
Legf. Jaquet öltönyök	17 „ — „
„ utcaiz-, szalon és frakk-öltönyök	20 „ 50 „
Legelegánsabb felöltök	8 „ — „
Gyermek- és füú-felöltök	2 „ 25 „
Uri nadrágvk szövétből	1 „ 75 „

NŐK RÉSZÉRE:

Női jaquet selyembéléssel	3 frt 50 kr. feljebb
Leány „ „	1 „ 50 „
„ esőköpenyek	2 „ 50 „
Női gallérok	1 „ 50 „
Legelegánsabb női felöltök	7 „ 50 „
Ezeken kívül, addig míg a készlet tart, mélyen leszallított árák mellett, téli jaquettek, gallérok, felöltök, gyermekköpenyek stb.	

Alapítottatott 1863-ban.

Világhírűek

a saját készítményü, díjjal kitüntetett

Kéziharmonikák

Joh. N. Trimmel-től

Bécs

VII/3., Kaisersstr. 74.

Nagy raktár mindennemü

Hangszerekben.

Harmonikák, fuvolák, okorinák,

citerák, gordonkák, stb. stb.

Schwájzi acél játék tárgyak, el-

pusztíthatatlan Zenélő albumok, poharak, stb. stb

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

COGNAC

CZUBA-DUROZIER & C^{TE}

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindenhol kapható.

Vezérügynökség: **RUDA és BLOCHMARK, Budapest és Bécs.**

Dréher Antal serfőzdéje Kőbánya.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy
ZOMBORBAN, Széchényi István körút 6. sz. a.

saját házam-

ban egy

hordó- és palaczk-

sör raktárt

létesítettem és hogy ott a legkitünőbb minőségü hordó és palaczk söreim kaphatók.

Kiváló tisztelettel

Dréher Antal.

Farsangi Saison.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom következő meglepő szép és dús választékban raktáron levő áruimat.

Ujdonságok.

Strucztoll és gazirlegyezők, arany és ezüst ruhadiszek, chiné szallagok és csipkék.

Minden színü bőrkeztyük 20 gombig, selyem-zsebkendők, illatszerek.

 Selyemharisnyák minden színben.

Legujabb ottoman-selyem baliingek, kézelő és mellgombok, moll és gazér nyakkendők, kézelők és gallérok uj formákban, keztyük stb.

Kitünő tisztelettel
ENGEL MÓR.

Farsangi Saison.

Ujdonság! Chiné és selyem Chenili Belépők.

Ujdonság! Chiné és selyem Chenili Belépők.

Törvényszéki csarnok.

Rác György bűnügye.

Vály Endre kulai kincstári ispán rágalmazás és becsületsértés miatt feny. feljelentést tett Rác György kulai nagybirtokos ellen, melyet annak idején, midőn a végtárgyalás lefolyt, részletesen ismertettünk az olvasó közönséggel. A napokban határozott ez ügyben a szegedi kir. ítélő tábla, fényes elégtételt szolgáltatva Rácznak, miért is jónak látjuk Polónyi Géza, mint Rác országos hírv. védője által a zombori kir. tvszék ítélete ellen beadott felebbezését és a szegedi kir. tábla ítéletét egész terjedelmében közzéadni.

I.

A felebbezés.

Tekintetes kir. Törvényszék!

A közzétett által ellenem rágalmazás czímen indított bűnperben az 5044/895. sz. a. kelt ítélet ellen a kihirdetésekor bejelentett semmisségi panaszom és felebbezésem folytán a következőkben van szerencsém előterjeszteni

Indokaimat:

Mindenekelőtt meg kell jegyezmem, hogy a bűnvádi eljárásunkban helytelenül kifejlődött joggyakorlat szerint a feleknek minden ellenőrzési jogán kívül állólag felvett s így ellenük bizonyítékot nem képezhető főtárgyalási jegyzőkönyv egyébb az illető helyen felsorolandó hézagain kívül még azt sem tartalmazza, hogy én mint védő úgy a főtárgyalás során a magánvádlnak biztosított concurens vádlási jog tárgyában keletkezett végzés ellen semmisségi panaszomat bejelentettem, s hogy maga az ítélet ellen is nemcsak felebbezés, de semmisségi panaszt bejelentettem.

E helyett tartalmazza a főtárgyalási jegyzőkönyv azt a meg nem történt különös dolgot, mintha én, a védő már védőbeszédemnek végén, tehát mielőtt az ítéletet ismertem volna, mintegy várva annak bűnösségét megállapító voltát az az ellen benyújtott felebbezés czéljából kértem volna annak kézbesítését.

Ezen kérelmet én, a mint ezt másként nem is képzhettem, csakis a kihirdetett ítélet után terjesztettem elő.

Ezeknek előre bocsátásával rátérek már most semmisségi panaszaim indokolására.

Időrend szerint megsemmisítendő a megnevezett ítélet az azt megelőző sérelmes eljárás okából azért, mert kifogásom ellenére, ezen ügyben a közzétett mellett a magánvádli képviselőjének is biztosította és megengedte a vádlói jogok gyakorlását.

A mi büntető eljárásunk eddig a concurens vád jogosultságát két vagy több vádlónak szereplését soha el nem fogadta. A magyar bűnvádi eljárás ismer kir. ügyész által emelt közzétett, vagy magánvádát, melyet a kir. ügyész képvisel, mint az a jelen esetben is történt. Ismert subsidiáris vádat, melyet a sértettnek, vagy magánindítványra jogosítottnak akkor biztosít, ha a kir. ügyész mint közzétett a különben hivatalból üldözendő cselekmény tekintetében a vád képviselőt megtagadja, vagy később a vádat eljött. Ismer végül tisztán a magán fél indítványára üldözendő cselekmény tekintetében a járásbíróskodás elé utalt vétségek és kihágások tekintetében tiszta magánvádát, melyeknél a kir. ügyész nem képviselheti jog, hanem az 1871. évi XXXIII.-t.c.z. mérteke tekintetében felebbezési jog illeti meg.

A tek. törvényszék azonban kifogásom dacára ezen ügyben és az ügynek azon stádiumában, midőn az a vád alá he-

lyezési jogerős határozat értelmében hivatalból üldözendő s a btk. 260. §-ában ütköző vétség gyanánt állott a bíróság előtt, akkor a midőn a kir. ügyész az egész főtárgyalás befejezéseig ezen vádat képviselte és fenntartotta s dacára annak, hogy maga a kir. ügyész ellenezte ezt, megengedte a sértett fél képviselőjének, hogy a kir. ügyész mellett foglalhasson helyet, a tanukhoz kérdéseket intézhessen és vádbeszédet mondhasson.

A concurens vádnak ilyen megengedése törvényeinkkel és eddigi egész joggyakorlatunkkal homlok egyenest ellenkezik s az ítélet ez okból feltétlenül semmis.

Ép oly semmis az ítélet megelőző eljárásban a tanuk meghiteltetése kérdésében keletkezett végzésnek azon része is, mely szerint a sértett Vály Endre, mint tanu hiteltetett meg, holott érdekeltége nemcsak nyilvánvaló volt, de vallomása lenyeges ténykörmények tekintetében Vaaly Emil tanu vallomásával is ellentétben áll, most pedig a meghozott ítélet után nyilvánvaló lett, hogy tanuként azt eskettette meg a bíróság, a ki a legjobban esetben is csak a járásbíróskodás elé tartozható becsületsértés vétsége alapján nem mint tanu, hanem mint magánpanaszos szerepelhetne csupán.

Mindenek fellett sérelmes és semmis azonban az ítélet azért, mert elérve a hatáskörét és illetékességét megállapító jogerős vád alá helyezési határozatában a 260. §-ra alapított minősítéstől a helyett, hogy védenemmel az ellen ezen 260. §-a alapján emelt vád alól felmentette és az ügyiratokat a fenforogni látszó eselleges becsületsértés miatt az illetékes kir. járásbíróshoz állítelni rendelte volna, ítéletet mondott a becsületsértés vétségében, mely az eljáró t. kir. törvényszéknek sem hatáskörébe sem illetékessége alá nem tartozott.

Fontos jogelvről van szó. Ez az ítélet, ha csak összes, a bűnvádi eljárást szabályozó törvényeinket halomra dönteni nem akarjuk, nem állhat.

Minden félreértés kizárása okából nem azt akarom vitatni, mintha az itélkező bíróságnak a vádhatározatbeli vagy vádbéli minősítéstől eltérni általában véve joga nem volna, még azt sem akarom e helyütt felvetni, mennyiben helyes ezen eljárás, ha egy vádlottat oly minősítés alapján ítélek el, a mely miatt vád ellenem emeltem, s a mely vád ellen ez okból nem is védekezhettem.

Az én elvi állásbontom röviden ez. A magasabb hatáskörű bíróság kisebb hatáskörű bíróság hatáskörébe utalt minősítést akkor, midőn ez által törvényben megállapított lényeges külön és kivétellessé eljárási szabályokat sérti, meg nem állapíthat, hanem tartozik az iratokat a kisebb hatáskörű illetékes bíróságokhoz itélkezés végett állítani.

A elvet, az adott esetre alkalmazva, ha a törvényszék hatáskörébe és illetékessége alá tartozó hivatalból üldözendő s a btk. 260. §-ában ütköző rágalmazás miatt emeltek a vád a kir. ügyész által, akkor a kir. törzsek nem hozhat a csak magánpanaszra üldözendő s a btk. 261. §-a szerint minősülő járásbíróskodási hatáskörébe utalt olyan becsületsértés vétsége miatt ítéletet, a mely, ha fennállana úgy a tekintetes kir. törvényszék ennek megbírálására nemcsak hatáskörrel, de még helyi illetékességgel sem bírna s azonfelül a felebbezési jogorvoslatot a törvény, világos rendelete ellenére olyan bíróságok elé utálna, a melynek döntési joga becsületsértési perekben törvény által egyenesen ki van zárva s még ezen felül a védelemnek az illetékesség kifogásának emelésére fenálló jogát is lehetetlenné tenne.

Lássuk az esetet és a törvényeket.

A vád a 260 §-a alapján épül fel, ez alapján keletkezik a jogerős vádhatározat is. Ez kétségtelenül a tek. törvényszék hatáskörébe esetleg illetékesség körébe tartozik.

A védelem tehát jöhizseműleg sem nem

emel, sem nem emelhet ezen két szempontból kifogást. Az ítélet azonban a nélkül, hogy a védő ennek bekövetkezését csak sejtethné is, becsületsértésre szól.

Ámde az életbelépési törvény 40-ik §-ának 2. pontja szerint az itt konstruált becsületsértés vétsége feletti bíráskodás, miután a 269, 270, 271, 272. §§-a esetei maga az ítélet szerint fenn nem forognak, kétségtelesen a járásbíróskodás hatáskörébe vannak utalva.

A tek. kir. törvényszék tehát ezen vétség tekintetében bírói hatáskörrel nem bír.

Az adott esetben azonban ezen felül nemcsak a kir. tszék, melynek illetékessége maga is területhez van kötve, hanem a területen levő járásbíróskodások egyike sem bír és birhat helyi illetékességgel és területi jogkörrel.

Ha becsületsértés miatt emeltem volna a vád vagy ha a védőnek erről csak sejtelve lett volna, úgy megteszi vala okvetlenül a kifogást az alapon, hogy a törvényhozás meghatalmazás alapján kiadott s a járásbíróskodás előtti bűnvádi eljárás szabályozó törvénypótló igazságügyi rendelet 8 §. alapján ezen becsületsértési ügyben csak azon járásbíróskodás lehet illetékes, melynek területén a vétség elkövetve lett.

Ez pedig az adott esetben, miután a tárgyi tényálladék alapjául vett levél Budapesten kelt, Ivády Gyula miniszteri tanácsnak adatott át, és Budapestre a pénzügyminiszteriumban iktatva lett, semmiesetre sem lehet más bíróság, mint a budapesti I—III. ker. kir. járásbíróskodás, mint büntető bíróság illetékes.

Ugyanezen törvénypótló rendelet 9-ik §-a szerint törvény által biztosított joga a vádlottnak, hogy a járásbíróskodás első végzésének kézbesítésétől számított 3 nap alatt emelhet kifogást az illetékesség ellen.

Közjog, hogy mindenki törvény által rendelt biraja elé rendeltesse. Kerülő uton semmi bíróság nincs jogosítva magának a törvénnyel ellenkező hatáskört vagy illetékességet megszerezni.

A vádlottat kerülő uton törvény által biztosított illetékességes kifogásától megfosztani nem lehet, pedig ez történne az adott esetben, ha az a vádlott, a ki a 260-ik §-a alapján ellene lefolytatott per során illetékességgel kifogással nem élt, mert nem élihetett azal, azonban élni akar és élni fog, ha a vád becsületsértésre szól.

Semmis ez az eljárás azért is, mert a közzétett kir. ügyész nem bír hatáskörrel arra, a mint azt a fentebb idéztem törvény igazolja, hogy a tisztán magánvádra üldözendő becsületsértési perben közzétett képviselhesen, mert a már idézett szakasz felül az 1871 évi XXXIII. te.z. 17. §-a világosan kimondja, hogy a kir. ügyészek csak hivatalból üldözendő bűncselekmények tekintetében bírnak képviselői és indítványelői joggal; a kir. ügyész nincs jogosítva magánpanaszra üldözhető becsületsértés vétsége miatt vádat emelni, nem is emel sem ő, sem az ily indítványra jogosult magánpanaszos becsületsértés miatt ítéletet nem kértek.

Cardinalis eljárási elvünknek halomra döntés lenne, ha ott, a hol a kir. ügyész hivatalból jár el, becsületsértés miatt keletkezhetne ítélet.

Még világosabbá válik azonban az ítéletnek nyilvánvaló semmissége, ha azt az elne alkalmazható jogorvoslatok szempontjából tesszük bíralatunk tárgyává, és kezünkbe vesszük az 1883. évi VI. t.c.zikket. Ennek első szakasz 3. pontja szerint a tszék becsületsértési perekben nem első, hanem második forum, negyedik szakasza szerint a kir. ítélő tábla a harmadik s egyuttal az ötödik szakasz szerint olyan utolsó forum, melynek határozata ellen további felebbevitel nincs.

Ernek a törvénynek, a mint azt indo-

kolása is mondja az volt a czélja, hogy a törvényhozás az amugy is tulhalmozott nmfts. m. kir. Curiát nem akarta aprólékos becsületsértési perekkel még jobban tul terhelni.

Mert mi történjék már most egy olyan itelettel, a melyet első fokulag oly bíróság hozott meg, a mely a törvény szerint ezen vétség felett csak mint másodfokú bíróság bir hatáskörrel?

Az csak nem lehetséges, hogy az első fokban meghozott itelet másodfokú iteletnek tekintessék. Tehát felebezni lehet azt a kir. táblához s innét a nmfts. m. kir. Curiához, szóval ezen itelet, ha megáll egysezeren hatályon kívül helyezi az 1883 évi VI. t. czikket. És miután itelettel törvényt hatályon kívül helyezni nem lehet, hogy a törvényt megálljon, a törvénybe ütköző iteletet kell megsemmisíteni.

Az ügy érdemében.

Bünperben talán soha sem sikerült vádoltatnak ártatlanságát és azt, hogy igazat mondott úgy bebizonyítani, mint a jelen perben. Ezen perben, a mint az nyomban igazolandom sokkal több derült ki, mint a vádolt állított. Hogy történhetett mégis, hogy elítéltetett?

Recapituláljuk röviden a tényállást.

Eltekintve egyelőre attól, vajjon a bünjelként beszerzett és a főtárgyalás helytelenül beadványnak tartott, az itelet szerint azonban most már egyszerű levélnek elismert okirat ugyanaz e azzal, melyet a vádolt irt vagy sem, az a kérdés, mi annak tartalma és mi az incriminált ténykörülmeny? senkinek sem lehet többet imputálni, mint a mennyit tett, mordott vagy irt.

Az incriminált levélnek vád tárgyát képező és konkrét ténykörülmenyt tartalmazó része szó szerint a következő:

„A visszaélési eset a következő: Dr. Vaály Emil kulai ügyvéd megvette a pivnczai kincstári földkomplexust. Ezen adásvételi ügyletből kifolyólag Vály Endre kulai kincstári ispán felesége révén és állítólagos haszon rész czimén 10000 frtot kapott nevezett vevőtől.“

Mit derített ki a vizsgálat és a főtárgyalás?

Napnál fényesebben kiderült két dolog. Kiderült első sorban az, hogy ugynevezett feyelemi vizsgálat illetve előnyomozat nemcsak szabálytalanul, felületesen és hézagosan lett foganatosítva, de maga a vizsgáló Perlberg Arthur osztálytanácsos nyilvánvalólag felre lett vezetve és olyan jelentést tett, a melynek a további eljárás beszüntetésére vonatkozó leglényegesebb részét a főtárgyalásnak adatai teljesen megczafolták.

A vizsgálati iratoknál fekvő 1875/ Pm. sz. Perlberg Arthur féle jelentés szerint azért indítványoztatott a további eljárás beszüntetése, mert a titkos feljelentésben foglaltak a jelentés szerint egy egyszerű kölcsönre redukáltak, melyet Vály Endre kulai ispán neje a vevőnek dr. Vaály Emil kulai ügyvédnek adott.

Ezt derítette ki ez az előnyomozatnak nevezett házi vizsgálat, a melynek tekintetében merőben tévesen állítja az itelet, mintha annak során Rác György vádolt kihallgatott volna.

A vizsgálatnál fekvő ezen házi nyomozati adatok kétségtelenül igazolják, hogy Rác György ezen házi előnyomozat során kihallgatva egyáltalán nem lett, sőt Perlberg Arthur osztálytanácsos ur, a kívül csupán az utcán véletlenül találkoztott, aki tehát tudta, hogy Rác György otthon van, ennek tudatában és így szándékosan mellőzte kihallgatását, hogy megkönnyítse Rác Györgynek, a kinek minden szava igaznak bizonyult, rágalmozóként való felelősség-re vonását.

Itt kell megemlítenem, hogy ezen ugynevezett feyelemi előnyomozatnak érdemleges beszüntetését tartalmazó feyelemi tanácsai határozat nem hozott, ilyen az iratok között nincs, és ilyen Rác Györgynek, a ki

az ellen felebezhetett volna soha kézbesítve nem lett.

Ezen máig sem befejezett házi előnyomozat szerint tehát Perlberg Arthur jelentése szerint azért javasoltott beszünteteni, mert nem haszon jutalékról, hanem egyszerű kölcsönről lett volna szó.

Ezen Perlberg Arthur féle jelentésre vonatkozólag, melynek a felsőbb bíróság által való figyelembe vételét is különösen kérem, e helyütt még csak azt kell kiemelnem, hogy az iteletnek azon indoka, mintha Schmidt Károly és tsai más földterületre, illetve nagyobb mennyiségre vonatkozólag tették volna 87000 frtos ajánlatukat ezen jelentés szerint azért téves, mert Schmidt Károly és társai ugyanazon földterületre tettek 87000 frtos ajánlatot, a melyet Vaály Emil 78000 frtrét kapott meg.

Lássuk már most mit derített ki a végtárgyalás?

Maga Vály Endre panaszos értesülvéen arról, hogy dr. Vaály Emil tanu most már eskü alatt lévén kihallgatva, mindent, a mi igaz be fog vallani s azon ténykörülmenyre, melyekre Perlberg Arthur meg sem kérdezett ki fognak derülni, maga a panaszos, mondom kénytelen volt bevallani, be is valotta a következőket.

Nem kölcsön ügyletről volt szó, hanem neje, aki 5600 frt befizetéssel már a vétel megkötése előtt tars volt a vételhez s magához a cautióhoz hozzá járult noha társvevőként való szereplése a szerződésben és a szerződést kötő hatóság előtt eltitkolatott, ezen 5600 frton felül; melyet az utolsó krajczárig vissza kapott az ezen összeggel a semmi arányban nem álló 10000 frtnyi haszonjutalékhoz jutott egy két hónap alatt oly vételnél, a melynél a kincstári nyilvánvalólag, sőt horribiliter kisebb vételárat kapott, mint a mennyit ez bizon a vétel idején megert.

Dr. Vaály Emil tanunak azon vallomásától is, mely a jegyzőkönyvbe vételet, kitűnik, hogy ő kérdést intézett a jóságigazgatóságához az iránt, nem e lesz baj, ha Vály Endre ispánnak az a szerződésbe felemlítetitek s csak miután azt a választ kapta, hogy nem lesz ezt jó bolygatni, mert bizalmas értesítés szerint a szerződés az esetben jóvá nem hagyatnék, állapotok meg abban, hogy az ispán neje titkon társként szerepeljen a haszonban való részesülés feltételeivel.

Dr. Vaály Emil tanu vallotta, hogy ő az 5600 frton felül tisztán haszonrészt és nem kölcsön czimén, nem is tízezer forintot, hanem 10200 frtot fizetett és nem is az ispán neje, hanem maga a panaszos Vály Endre ispánnak és pedig olyankor, midőn kettőjükön kívül senki, tehát az ispánnak neje sem volt jelen. Vaály Emil vallotta, de ez különben is kiderült, hogy az eladás tárgyává lett kincstári birtokon, melynek kezelője a panaszos ispán volt, a csatornázás a vétel idején nemcsak el volt rendelve, de a tervek is készen állottak, úgy hogy ezen tényező az adásvétel idején nemcsak számba volt már véve, de anélkül Vaály Emil a birtokot meg se vette volna. Nyilvánvalóvá lett, hogy Vály Endre hamisan védekezett, miután reá akarta fogni, hogy a birtok értéke a vétel után a csatornázás okából emelkedett.

Miután Vaály Emil tanunak ezen kérdésre adott felelete csak hézagosan került a jegyzőkönyvbe, ha a felső bíróság netán csupán ezen körülményt tartaná döntőnek, úgy azon kérelmet terjesztem elő, hogy az iteletnek feloldásával dr. Vaály Emil vallomásának ide vonatkozó teljes felvétele ezébjából a nevezett tanunak meghallgatása és a főtárgyalási jegyzőkönyvnek megfelelő kiegszítését rendeltessek el. Mint védősúlyt fektetek erre nemcsak azért, hogy a vádolt, a ki egyébb jogi okokból úgy is felmentendő, hanem és főleg azért, hogy a felsőbb bíróság előtt igazoljam azon okokat, a melyek meggyőződésem szerint a Vály Endre ispán elleni eljárásnak folyamatba tétele

iránt az iratoknak az illetékes hatóságához leendő áttételét teszi szükségessé.

Vaály Emil tanunak a jegyzőkönyvbe is bevett vallomásától kitűnik, hogy ugyanazon kincstári birtokot, melyet ő 78000 frtrét vett meg a vétel idején maga a földhiteletintézet 150000 frtra, mond egyezsázótvénezer forintra becsülte, úgy hogy épen annyi földhiteletintézet kölcsönt kaphatott, mint a mennyit neki vételárként kellett fizetni.

Nem vétetett azonban már a jegyzőkönyvbe, hogy Vaály Emil maga a birtokot 300000 frt és 400000 frt között becsülte, annak legkisebb értékét tehát 300000 frtra teszi.

Páratlanul álló dolog, hogy egy kincstári ispán 10000 frt haszonért nejeinek titkos társként való szerepeltetése mellett közreműködjék abban, hogy egy 300000 frtot ért általa kezelt kincstári birtok 78000 frtért minden nyilvános árverés kizárásával akkor adassék el, midőn Schmidt Károly és tsai, vagyonosoknak ismert polgárok személyében egy magasabb ajánlatot tett verseny ajánlkozás is rendelkezésre állott, a kívül, Perlberg Arthur jelentése szerint a vételi szerződés megkötése, a miről az ispánnak tudomásul kellett birnia, már el is volt rendelve.

Még páratlanabbul áll azonban, hogy ily tényállás mellett az a polgár, a kinek, midőn ezek tudomására jut kötelességszerűleg a felettes hatóságnak ezt tudomására juttatja, mint rágalmozó meg pelengerezetiki, s jutalmul, mindenkinek elretentésére, becsületsértésért 300 frt pénzbírságra ítéltetik.

Ha most vissza pillantunk a bünjelként szereplő levélnek incriminált tartalmára, úgy minden birának látni kell, hogy Rác György nem többet, hanem kevesebbet irt, mint a mi igaz és csak abban tévedett, hogy Vály Endre neje révén nem 10000 frt, hanem Vaály Emil vallomása szerint 10200 frt haszonhoz jutott.

A bünjelként szereplő levél nem megvesztegetésnek bélyegzi ezt, mert ha eztakarta volna feljelenteni, nem fordul a pénzügyi tanácsához, hanem meggy a büntető bírósághoz.

Rác György illetve a bünjelként szereplő levél, melynek ide vonatkozó állításai, habár a levél nem az öve, a felelősséget elvállalta nem megvesztegetésnek, még csak nem is hűtlen vagyonkezelésnek, hanem világos szavak szerint csak inkorrekt eljárásnak nevezi est. Többet bíró neki nem imputálhat, mint a mennyit mondott vagy irt.

A felső bíróságtól tisztelettel kérdem a nélkül, hogy a feleletet bevárni szükségesnek latnám correct volt-e Vály Endrenek ezen eljárása vagy incorrekt?

Habár az így bebizonyodott tényállás mellett nyugodtan kell várom a vádoltatnak a 263 §-a utolsó bekezdése alapján való felmentését, azért, mert igazat mondott, mégis védői kötelességemből folyólag még ha feleslegesnek bizonyul is óvatosságom, előterjesztem a vádolt felmentését követelő következő jogi okokat is.

A bünjelként szereplő levél nem származik - a vádoltól. Mert tagadná ezt vádolt, a ki keismeri, hogy hasonló tartalmu levelet irt s az abban foglalt ténybeli állításaiért a felelősséget elvállalta. Tagadja, mert abban is igaza van.

Kiderült, hogy a bünjel gyanánt szereplő levél, mely csak 1893. június 1-én kelt a rávezett iktatói bizonylat szerint 1893. június 13-án, tehát 1 nappal előbb, mielőtt létezett, iktattatott. Ez csak úgy lehetséges, hogy létezett egy június 13-án kelt levél, mely később kicsérletett.

Ez a levél nem lehet az, a melyet a vádolt irt, mert az, a melyet ő irt, általa, egy mellékszobában az lvady miniszter tanácsossal való értekezés után nyomban sajátkezűleg irtott, a bünjel, a mint azt lakus szem is láthatja, de a mint a szakértők is egyhangulag megállapították, nem

Rác György írása. Nem lehetetlen az sem hogy ezen levelet maga Vály Endre cserélte, ki, a kinek az, az e tekintetben fennálló szabályok megsértésével jutott birtokába.

Az 1874. évi pénzügyminiszeriumi szemlélyezre vonatkozó szabályok 3-ik részének 31 §-a, mint az a dolog természetéből is folyik egyenesen megtiltja, hogy az eredeti okiratok akár a terheltek, akár másnak eredetiben kiszolgáltassanak, sőt a másolat vétel is csak feltűgyelt alatt van megengedve, nehogy azokon bármily változás történhessenek. Daczára ezen szabálynak megtörtént itt az, hogy egy eredeti okirat és még hozzá egy titkos feljelentés kiadatott Vály Endrének, aki maga bevallotta, hogy a névalírási borítékpapirt és a pecséteteket arról ő maga szaggatta le s így az okiratot eredeti jellegétől anélkül, hogy az aláírásnak akkori állapotát hivatalosan megállapított volna, már ezen tényénél is jogtalanul megfosztotta. Ily körülmények között nemcsak szabad, de fel is kell tennünk, hogy ugyanezen Vály Endre, a ki hivatalos pecsét felszaggatására bátorsággal bír, a már eredetileg kitérőlvé volt aláírás még jobban bemázolta, vagy ha nem volt kitérőlt, kitérőtől, hogy feljelentője ellen ez irányban is gyanút keltsen. — S miután ezen kétségtelen tények mellé még az is sorakozik, hogy a szakértői szemle idején az aláírás már olvasható nem volt, csak tévedés lehet az ítéletnek azon álláspontja, mintha egy szakértői vélemény, a mely csak annyit állapít meg, hogy az írás, jelleg és a kézígy vonásai hasonlóak a vádlottéhoz, elégséges lehetne arra, hogy a vádlott tagadása ellen ezen okirat tőle származónak mondassék ki, mert Ivády Gyula több mint két év mulva könnyen tévedésbe lehet, sőt van is, midőn az okiratnak emlékébe véstetett tartalmából magára az okirat azonosságára következtetett.

Becsületsértés vétségéről nem lehet szó, nemcsak azért, mert a mit vádlott irt, igaz, hanem azért sem, mert az, az adott esetben fogalmilag és jogilag ki van zárva, mint védő a védelemben csupán a 260. §-on alapuló vádat védekeztem.

Látva azt, hogy maga a tek. kir. tszék akkor, midőn a bizonyítási eljárás kezdetében ennek megengedése iránt a 264 § a 3. pontja ellenére precipitális határozatot hozott, teljesen nyugodt voltam a vádlott sorsa iránt, és így becsületsértésről, miután erről szó nem volt, nem is beszéltem. Tisztában állott előttem a dolog, hogy a 260 § esete ki van zárva, miután annak csak illetékes, jogerős bírói felmentés esetén van helye. A res judicato pro veritate habetur nem alkalmazható az általam különben nagyon tisztelt Perlberg Arthur urnak, a mint láttuk nagyon is hazilagosan finantz nyomozására.

Miután a tszék a bizonyítást megengedte, elvileg ki volt zárva, hogy a 260. §-ának esete fenn forogjon.

Most azonban röviden igazolom azt is, hogy a becsületsértés vétsége is teljesen ki van zárva.

Első sorban constatálnom kell, hogy a kincstári gazdatiszt ép úgy, mint a díszgyőri vashámor és más állami vállalat tisztjei csak az állami üzemeknél alkalmazottak, de nem közhivatalnokok. Mint ilyenek, úgy mint az esztergomi érseknek, gróf Nádasdyknak vagy például saját magamnak is gazdatisztjei házi fegyveler alatt állanak, de fegyvelmi bíróság alá nem tartoznak. Világos ez a már hivatkozott szolgálati szabályzatból is, mely a gazdatisztekre rendelkezést nem tartalmaz.

A vádlott által irt levél tehát, a mely nem is a miniszteriumhoz mint hatósághoz, hanem egy miniszter tanácsához adt személy volt intézve, és nem az íktató útján lett benyújtva, egyáltalán beadvány jellegével nem bír.

Ez semmi más, mint egy Ivády Gyula minisztertanácsához irt bizalmas levél vagy, a mint ő mondja titkos feljelentés. Ez egy level, a melyben vádlott kiköté magának,

hogy neve titokban tartassék és ez nemcsak megígértetik, de ezen feltételnek biztosítása okából nemcsak a minisztertanácsos által papírral leborították, sőt le is pecsételtetik. Semmiféle titkos feljelentés nem lehet alkalmas becsületsértési eljárásra, mert ha titkos, akkor nem lehet eljárásra alkalmas feljelentés.

Ivády Gyula minisztertanácsos ezen tényei után, bár azokhoz és ígéréthez hű akart maradni sem a nevet el nem árulhatta, sem az okiratot ki nem adhatta. A dilemmából úgy látszik úgy akart menekülni, hogy a panaszosra bízta a titoknak elárulását és pecsétnek felszaggatását.

Mindez azonban nem változtatott ezen tényen, hogy becsületsértésről már azért nem lehet szó, mert annak constitutió eleméhez, bár a 258 §-nál kisebb mértékben megkivánható, nyilvánosság teljesen hiányzik.

Egy tanu előtt a titoktartás fenntartásával közölt ténykörülmény az animus injuria hiányából kizárja a becsületsértésnek fogalmát.

A vádlott ténykedése ez esetben kizárólag arra szorítkozik, hogy Ivády Gyulával közölje azt, a mit közölni kötelessége volt. Ezt is titoktartás mellett s annak feltételénél tette meg. Ez nem becsületsértés, hanem bizalmas közlés. Ez minden államban meg van engedve, mert ha büntetni akarnók, az egész rendőrségi detektiv szolgálatot, mely egyenesen ebből él kellene törülni.

Már fennebb említém, hogy a panaszos ebben az esetben is a szolgálati szabályzatnak nyílt megsértésével jutott az eredeti levélnek birtokába. —

A 261 § eset csak meggyalázó kifejezés esetén forog fenn, a bűnjelt képező levélben egyetlen egy sértő szó nincs, hanem igenis benne van ama valónak bizonyult tény, hogy a panaszos inkorrekt eljárást tanusított, midőn felesége révén 10.000 frt haszonhoz jutott. —

Az a fictio, hogy azért, mert rágalma-zásról a megfelelő hiányosságnál fogva szó nem lehet, tehát becsületsértés esete forog fenn, csak ott állhat meg, a hol meggyalázó kifejezésről lehet szó. De ott, ahol ilyen meggyalázó kifejezés nincs, ott ezen fictio-nak, mely a törvény által megállapított minősítést változtatná meg, helye nem lehet.

A levél utáni tények már nem vádlott tényei, hanem Ivády Gyula minisztertanácsoséi. Ezek vádlott terhére nem róhatók.

Maga az a tény, hogy a feljelentő nemcsak a titoktartás megszegésével, de egyenesen a szolgálati szabályzat által tiltott módon jutott a vádlott nevének tudomására fogalmilag és jogilag kizárja a becsületsértés vétsége miatti eljárást.

Mindezek után csak azt jegyzem meg meg, hogy a jogi tévedésben levő tekintetes kir. tszék abban is túl lött a czélon, hogy akkor, midőn a kir. ügyész képviselte a vádat, a magánpanaszos ügyvédjének eljárásai költségének fejében nyilvánvalólag sérelmesen 50 frt költséget állapított meg.

Az, hogy a büntetés mérvét világosan elretentési példa okából 300 frtban szabta meg egy büntetlen vádlottal szemben, egy ilyen becsületsértési perben csak természetes, bár nem igazolt folyamán a bíróság tévedésének.

Végezetül csak azt jegyzem meg, hogy az 1874. évi szolgálati szabályzat, 46 §-a a hivatalos titok megőrzését rendeli, 47. §-a annak a.) pontja eltiltja a tisztviselőt oly mel-lék foglalkozástól, mely őt elfoglaltá tethetné, 49. §-a cz.) pontjában a tisztviselőt még az állami jövedelmi források bérbevételeitől is eltiltja, a 4. fejezet 236 §-a pedig eltiltja a tisztviselőt, hogy valamely őt hivatalosan érdeklő cselekménye vagy eljárása közben ajándékok fogadhatson el vagy, a mi ezzel mindegy közvetlenül vagy neje után hasznot húzhasson.

Ha ez a panaszosra, mint fegyvelmi szabály, azért, mert nem közhivatalnok, nem is alkalmazható, de lehetetlennek tartom, hogy

a nmltságu pénzügyminiszter ur ismert pól-dás erélye mellett az itt jelentkező tényállás alapján, ha az közöltetik, az analogiát az állami alkalmazott, panaszosra ne alkalmazná.

Mindezek alapján tisztelettel eszedzem : méltóztassék jelen indokaimat a tekintetes szegedi kir. ítélő tábla elé azon kérelemmel felterjeszteni, hogy az a nehezelt ítélet megsemmisítésével esetleg ez ítéletnek érdembi megváltoztatásával a vádlottat, úgy a 260. §-a miatt emelt vád, mint a senki által nem emelt becsületsértés vádja alól felmenteni.

Tisztelettel
Polónyi Géza,
mint Rác György védője.

II.

A kir. ítélő tábla ítélete.

56/1896 sz.

Rágalmazás vétsége miatt vádolt Rác György ellen a zombori kir. törvényszék előtt lefolytatott büntető ügyben a szegedi kir. ítélőtábla, az alulirt napon tartott ülésében következőleg

Ítélt:

A végtárgyalás folyamán hozott végzés ellen a kir. ügyész, valamint Vály Endre sértett fél és ennek képviselője részéről, az ítélet ellen pedig Rác György vádlott és ennek védője részéről bejelentett semmisségi panasz elvetetik. A kir. törvényszék ítélete megváltoztatik, Rác György vádlott felmentetik.

Indokok:

Mint hogy a kir. törvényszék akkor, a mikor a végtárgyalás folyamán az I. naplószám alatti levélben felhozott állítások, kifejezések és tények valódiságának bizonyítására a vádlott által hivatkozott Vály Emil, dr. Omay Kálmán, dr. Igalits Vazul és Dosztig József beidézett tanuak kihallgatását elrendelte és őket kihallgatta, mint az ügy érdeméhez és nem az eljárás alakiságához tartozó azzal az intézkedésével, a leki szabálytalanságot el nem követett, valamint akkor, a mikor a végtárgyalás folyamán alatt, jöllehet a vád a B. T. K. 260 §-ra volt alapítva s a vád a kir. ügyész által volt képviselve, sértett félől megkérdezte, hogy fenntartja-e a vádját, továbbá azzal, hogy Vály Endre sértett félnek megsemmisítést elrendelte, végül azzal, hogy Rác György vádlottat a Btk. 260 §-ban meghatározott rágalmazás vétsége helyett a Btk. 261 §-ba ütköző becsületsértés vétségében találva bűnösnek, ennek a büntendő cselekménynek megállapítása végett az ügyiratokat nem tette át a kir. bírósághoz, hanem mint egy is nagyobb hatáskörrel bíró hatóság ítéletet hozott végzés ellen a kir. ügyész, Vály Endre sértett fél és képviselője által, valamint az ítélet ellen a vádlott és védője által bejelentett semmisségi panasz elvetendő volt.

A ügy érdemét illetően a vád tárgyát képező iratban rágalma-zó állításnak illetve meggyalázó kifejezésnek csakis az tekinthető, a mely a visszaelési esetre vonatkozóan így hangzik „dr. Vály Emil kulai ügyvéd megvette a pivncziái kincstári földcomplexust, ezen adásvételi ügyletből kifolyólag Vály Endre kulai kincstári íspán felesége révén az állítólagosan haszon czimén 10.000 frt (tízezer frtot) kapott nevezett vevőtől . . . mert az iratok csakis ezen kitétele az, a mely sértett fél személye ellen irányul, egyebekben a kérdéses irat általános kifejezéseket foglalván magában, ezek miatt vádlott terhére sem rágalmazás sem becsületsértés vétségének tényálladéka meg nem állapítható; az iratnak fentebb meghatározott része azonban a felelősségre vonásra alkalmasnak tekintendő lévén, a cselekmény elbírálásánál a következők szolgálnak irányadól: rágalmazás illetve becsületsértés vétségének a feltételei, a rágalma-zó állítás illetve a meggyalázó kifejezés, mely utóbbi fogalom magában tartalmazza azt is, ha valakinek jó hírnevéről, sértő állítás használtott, tovább-

bá a sértő nyilatkozatnak megfelelő nyilvánítása illetve közlése.

De főként feltétele mindkettőnek a sértésre irányult szándék. Az adott esetben tulajdonkepeni rágalmozó állítás illetve megvalósuló kifejezés nem forog fenn, előfordul azonban oly állítás, mely a sértett fel jó hírnevét csorbítani alkalmas lehetett; amde ez oly módon keletkezett, a mely a nyilvánosságának legcsekélyebb részletére sem, sőt egyszerű közlésre sem volt szánva, mert a gyanút keltő adatnak az érdektel féllel való megismertetésének alakja a sértés egyszerű közlésére nem volt alkalmas, hanem egyedül czélja a kincstár vagyoni érdekének megővására irányult, ugyanezért: a sértő szándék kizártnak lévén tekintendő, rágalmozás ugy becsületsértés tényálladéka nem foroghat fenn, annyival kevésbé, mert az adatok a kincstár érdekei megővásában a valódi jó szándékát megerősítik. Úgyanis a kérdéses esetben közérdek megővásáraól lévén szó s így a valódiság kifogásán alapuló védekezés ez esetben a Btk. 263-§-a 5 pontja alapján helyesen engedtetvén meg, kiderült, mert a végtárgyaláson sértett maga beismerte, miként tudomása volt arról, hogy neje minő ügyletbe folyt be, hogy nejenek ez az ügylet rövid idő alatt 10.000 ft, tehát aránytalanul magas hasznót hajtott; mert Vaaly Emilnek a végtárgyalás folyamán tett kijelentése szerint az 1891 évben 87000 frton megvett kérdéses birtoknak értéke saját becslése szerint már a következő évben 150.000 frtra emelkedett, ennél fogva sértettnék, mint szintén kincstár birtokon alkalmazottnak tudnia kellett, hogy az államkincstár e vétel kerestül vitelének tetemes károsodást szenved, de másfelől ugyane körülményekből nyilvánvaló az, hogy vádlott a kincstár vagyoni érdekét, tehát közérdeket tartott szem előtt, a mikor illetékes helyen az adott körülményt említés tárgyává tette, ennél fogva, minthogy az állított tény valonak bizonyult, ugyanazért, miután a Btk. 263 §. 5. pontja alapján vádlott terhére a bűnösséget megállapítani nem lehetett a kir. törvényszék ítéletét megváltoztatni s vádlottat a vád alól felmenteni kellett.

Szeged, 1896. január hó 27-én.

GSARNOK.

Utazás Ős Budavarába.

Kovasóczy uram Kassán megkapta a fermánt Küprili Mohamed pasától, a nagyvezértől, melyben az állott írva, hogy a halhatatlan Allah növelje hosszúra élete árnyékát a nagy padisáh hűséges kezesebárányának: a hitetlen gyaurnak, — de siessen föl Budavarába, a keleti birodalom aranyos kulcsába, a prófeta fényes előházába Abdi pasához, mert különben nyakára eresztii az egri őrséget. Azok a jancsárok, spahik pedig nem igen értik a trófat.

Nosza erre jó Kovasóczy uram kiadta mindenfele a parancsot a készülésre. Nagy sürgős-forgás támadt ekkor az úr parancsára. A nehéz tarsekerek nyikorgó tengelyeire mázsaszám kenték a szolgák az avas hájat; emeletes, pihés dunák, puha párnák bélelték ki az ekhős szekerek belsejét. Könyörtelenül öldösték a szakácslegények az aprómarhákat és a közeli nyirest kopaszra tarták az apród fiuk a sütő nyársakért. Súlyos vasládákat hurczoltak elé a hajdúk; azokban vannak a nagyszonyru ruhái: selyem szoknyák, gyöngyös kötenyek, ingvállak, paszományos főkötők, nehez arany lánczok, fülönfüggők, kősonytyúk, derékszorító arany-pántok, kirakva dúsan ékkövekkel; magas sarkú karmazsin cipellők, kiteremtetve ezüst pikkelyekkel, aranyujtással gazdagon. A pinczemeszternek is meggyúlt a dolga; a főfele hegylaji mázslást korszokba, kulacsokba fejtette, úgy helyezte el parázs széna közé a saroglyában, gondosan betakargatva gyékényvel, nehogy az uton baja essék a melegtől.

És elindulának nagy kísérettel Budavarába, Abdi pasa fényes színe elé. Negy napon, négy éjszakán keresztül ment a csapat, haladtak a rakott tarsekerek. Nem érte ugyan őket az uton semmi baj; de eltörődve, fáradtan értek a Duna pesti partjára, a hol órák-hosszáig vesződött Kovasóczy uram az örmény kufárokkal, míg végre meg tudtak egyezni, hogy az örmény a tulsó partra szállítsa a társaságot. Ez szerencsésen meg is történt minden baj nélkül; csak egy vezetőklő ugrott a Dunába, megjedve valami bolond lövéstől, mely az Istenhegy felől elhangzék.

Végre nagy bajlódás után a vízvárosi bástyáreséken keresztül valóságos fölmásztak Budavarába, a hol az utczákon élénk, mozgalmas élet folyt. Örmény, arab kalmárok zagya vá lármája, alkuvása verte föl a bazárokká átalakított bolthelyiségekben a tompa viszhangot; mesemondó fellah-k ülnek az utca-sarkokon és mondják el a mesét a három pəri-ről, vagy adják föl a találós kérdéseket, melyek fölött vígan kaczag a szakállas bég, a durva kurd, a mosolygó spahi; sőt meg-megáll a napfényes időben egy-egy, bő salaváriba bujt, sűrűn lefátyolozott asszony is, kiket vizsga szemekkel kísér pár lépésnyire a sárga arcú eunuch.

Amoda tovább kaczer rártatisággal kínálgatja a pilófat az anatóliai asszony és fűrgén siklik ki a jancsár ölelő karjai közül. Nehéz a levegő, a mint elterjeng benne a rózsaszín kábitó illata, melyet lármás hangon kínálgat a vén gergőziai. Ha ez nem tetszik, itt az edes sörbeth; vagy akár gyöngy-kagyló, vagy gyanoktól elrabolt fegyverek, nyeregtakarék. Van miben válogatni. A mecset karsú minaretejből alahangzik a müezzin elnyujtott, éneklő szava: „Allah il Allah, rasul il Allah!” És a mint fölkelnek a földről a kelet felé leborult hívők, ide veri a gyöngye szellő a szomszédból a guliczsa zümmögő hangját, mely mellett a hurik és bajaderök kelleitük magukat eszbontó tánczaikkal a le-bujban lebzselő katonáknak. A másik utczában kigyóbtüvölők mutatják tudományukat; dübögő dervisek kerengenek örült-sebes forgással, hogy mikor lihegve, eltikkadva összerogynak, fölkeltsék a járó-kelekő fügyelmét.

Vig kedvel, nem törődve a háborus világgal, dalolja végig a széles-kedvű csausz a maga nótiáját:

Su gelir taslardan,
Karse-ki jamaclardan,
Tozlu' una bá örjüm
O sungullu saclardan.

(A víz jön a kövekről,
Szenkőztí hegyoldról:
Nadrágszárhoz kapesot kötök
Ama puha hajakból.)

Kovasóczy uram és Zsuzsánna asszony, kiket nyomon követtek a hajdúk, kábulva, elfáradtan bumultak a szingazdag képet, melyet Budaváranak utczái, házai és az a mozgalmas élet, mely azokon folyik, — nyujtottak. Dehogy is gondoltak ők ebben a perczen Abdi pasára és szigorú parancsára, mikor imhol az asszony megrakhatja a tarsekeret keleti cseszebecskel.

Ime, ezt a kort, melyben a Kelet uralkodott ott, hol világverő hollós Mátvás vesett örök emléket a magyar dicsőségnak a történelem maradó lapjaira; ezt a képet, mely a kelet uralmának hadoklása volt Budavarában és melyben a múltbeli Nyugat kulturáját előlni igyekezett az ozman terjeszkedési vágy; ezt a kort, ezt a mozgalmas, élénk képet fogja elénk varázsolni az a buzgó törekvés, az a hazafias lelkesedés és munkásság, melyet írók, művészek, műépítések fejtenek ki, hogy létrehozzák az orsz. kiállítással kapcsolatosan, a budapesti állatkertnek e czéla szánt óriási területén „Ős Budavára”-t, úgy, a mint az állott harmadfél száz évvel ezelőt, összes épületeivel, félholdas mecseteivel, tarka népességével és ennek szokásaival.

És ha jó Kovasóczy uram szépunokája, bármily távol lakozzék is a szép fővárostól, kedves életepárjával, családjával utra szándékozik kelni, hogy ezeréves hazánk gyönyörűn kifejtett fővárosa — és nemzeti fejlődésünket, dicsőségben, tudományban erős haladásunkat bemutató ezredéves országos kiállításunk mellett megtekintsék „Ős-Budavára”-át, hogy milyen volt akkor, mikor jó Kovasóczy uram úkapja jelt benne Zsuzsánna nagyszonyruval és deli hajduival: bizony a csapat bizvást elmaradhat mellőlük; a tarsekerek tengelyei tovább száradhatnak a kocsiszinben; a pinczetokot is otthon lehet hagyni, — csak az ünneplő ruhákat nem.

Az őrcsapatok pihenhetnek béken, mert ha Kovasóczy uram egyszerűen levél útján a budapesti Hungária szállodában levő „Millennium, utazási vállalat”-nál annyi részvételi jegyet rendel meg, amennyire szüksége van, azzal belelül a család a vonat egyik kényelmes fülkéjébe és a vasut rövid pár óra alatt felröpi a székes fővárosba, ahol a jegyeiért teljes ellátást kap ott, a hol ő akarja (senki nem fogja korlatozni, hogy hol lakják, hol étkezék), megtekintheti a nevezetességeket, az országos kiállítást és kitünően multhat „Ős Budaváran.”

Katona Imre.

IRODALOM.

Kaczagó Muzsa. Irta Grób Béla. Kezddő poéta és kezdő humorista. A kezdés nyomai azonban a verseslén latszanak meg jobban, mint a humorán. A humora az sem az az attikái só, a minék a költői művelésben van helye; de azért tud néhol kaczagtatni. A versek legtöbbje tulajdonképen csak verse foglalt adoma vagy elcz; az ily élczek között bizony vannak nem eredetiek; az eredetieknek meg az értékét oly technikával, mint a melyik Grób Béla sajátja, a verse foglalt nem igen emeli. Aztán, mint minden kezdő humorista, ő is gyakran téved izléstelenességekbe; a legferdőbb kinövés ezeknek a „Lufi” című; mert nem csupán mondvacsinált foglalt vesz tárgyul, de helyenkint a zsidó jargon egészen kellemtelen. A nem erőltetett és tisztá humornak is megvannak a jelei még a verse foglalt élczek némelyikénél is; pl. „Tenger kincs” „Sir a rózsám” „Eletel A főnöba s a Füz-falevel”, mely utóbbiakban csinos ötlet is van „Gradus ad Parnassum”-nak a kis kötet mindenestre elfogadható, és a kritika Falbjai talán szép jövőt is jósolhatnak befőle, de e végre szükséges, hogy szerzőjük a verseslénben is nagyobb ügyességre tegyen szert. — A kötetet, a kiadóknál Ivanits és Gavancynál, O-Becsén lehet megszerezni. Az ára 50 kr.

Dulánszky Nándornak, a most elhalt pécsi püspöknek sikerült arczképét hozza az Ország-Világ legutóbbi (5.) számában. Közli ezenkívül Szilágyi Sándornak, a mileniumi történet szerkesztőjének, Szendy Árpádnak, a most pályakoszorozott jeles zeneszerzőnek arczképét. Bemutatja a halasi paraszt műkedvelőket több képen, vezetőjüket is. Dékányi tanárt, érdekes képet ad a mult vasárnapi jégünnepről, bemutatja Budapest legregibb és legújabb képet, közli igen szép történeti képeket stb. Ebbe a számba irtak Szász Károly, Adorján Sándor, Lázár Béla, Buday László, Janka Kálmán, Téglás Gábor, Margitai Valér, Gergely István, Pásztor Árpád, Németh Ödön stb. Látni ezekből, is, hogy az Ország-Világ inden előklő szép-irodalmi folyóirat, mely mindig érdekes képeket ad, s pon.pás elbeszéléseket, költeményeket hoz. Előfizetési ára negyedévre 2 fit. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Budapest V. Hold u. 7. sz.)